© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 20 (116) БЕЛАСТОК, 18 МАЯ 1958 г. ГОД III

Куды далей пайсці?

Куды далей пайсці — вучыцца ці працаваць? Гэтае пытанне хвалюе не толькі выпускнікоў сярэдніх школ, але таксама і іх бацькоў.

Набліжаецца канец 1957/58 навучальнага года. Частка моладзі назаўсёды пакіне сцены сярэдніх школ. Шчырымі пажаданнямі Беларускага грамадска - культурнага таварыства з'яўляецца тое, каб як найбольш абсальвентаў сярэдніх школ паступіла ў вышэйшыя навучальныя ўстановы.

БГ-КТ і Міністэрства асветы прыйшлі да вываду, што моладзь беларуская, якая будзе паступаць у вышэйшыя навучальныя ўстановы на першы курс, павінна ў большасці згуртавацца на факультэтах Варшаўскага універсітэта, ствараючы студэнцкі беларускі асяродак. Моладзі, згуртаванай у гэтым асяродку, будуць чытацца на працягу двух год лекцыі на беларускай мове. Гэты студэнцкі асяродак арганізуецца з той мэтай, каб на будучыню мець свае высокакваліфікаваныя кадры, якія вярнуліся-б працаваць на Беласточчыну. Моладзі, якая здасць уступныя экзамены ў Варшаўскі універсітэт, будзе запэўнена месца, забяспечана стыпендыя і інтэрнат.

Моладзь, якая атрымае ў гэтым годзе атэстат сталасці і будзе старацца паступіць у вышэйшыя навучальныя ўстановы, павінна складаць прашэнні ў школе, дзе канчае навуку. Дырэктары гэтых школ павінны да 15 чэрвеня пераслаць удакументаваныя прашэнні ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Да прашэння трэба далучыць:

1. індывідуальную анкету кандыдата на першы год вышэйшых устаноў,
2. копію метрыкі нараджэння, завераную дырэктарам школы,
3. уласнаручна напісаную біяграфію,
4. атэстат сталасці — арыгінал,
5. тры здымкі (37 x 52 мм) на ясным фоне без галаўнога ўбору,
6. доктарскае пасведчанне, якое будзе сцвярджаць прыгоднасць кандыдата на адпаведны напрамак вучобы.

Кандыдаты, якія будуць старацца атрымаць стыпендыю і месца ў акадэміцкім доме, павінны далучыць асобныя прашэнні.

Уступныя экзамены на першы курс універсітэцкіх, палітэхнічных, вышэйшых школ рольнічых і эканамічных, вышэйшых школ педагагічных і школ фізічнага выхавання адбудуцца паміж 2 і 15 ліпеня 1958 года.

А вось якія экзамены абавязваюць кандыдатаў пры паступленні на першы курс у вышэйшых школах у 1958 г.

Варшаўскі універсітэт:

1. *беларуская філалогія:* пісьмовы — руская мова і беларуская (кандыдат мае права выбіраць, на якой мове здаваць экзамены), вусны — па беларускай мове і польскай літаратуры;
2. *руская філалогія:* пісьмовы — руская мова, вусны — руская мова і польская літаратура;
3. *гісторыя:* пісьмовы па гісторыі, вусны па гісторыі і польскай літаратуры;
4. *матэматыка:* пісьмовы па матэматыцы і фізіцы;
5. *хімія:* пісьмовы па матэматыцы, вусны па хіміі і фізіцы;
6. *геаграфія:* пісьмовы па геаграфіі, вусны па геаграфіі і фізіцы;
7. *біялогія:* пісьмовы па біялогіі, вусны па біялогіі і хіміі.

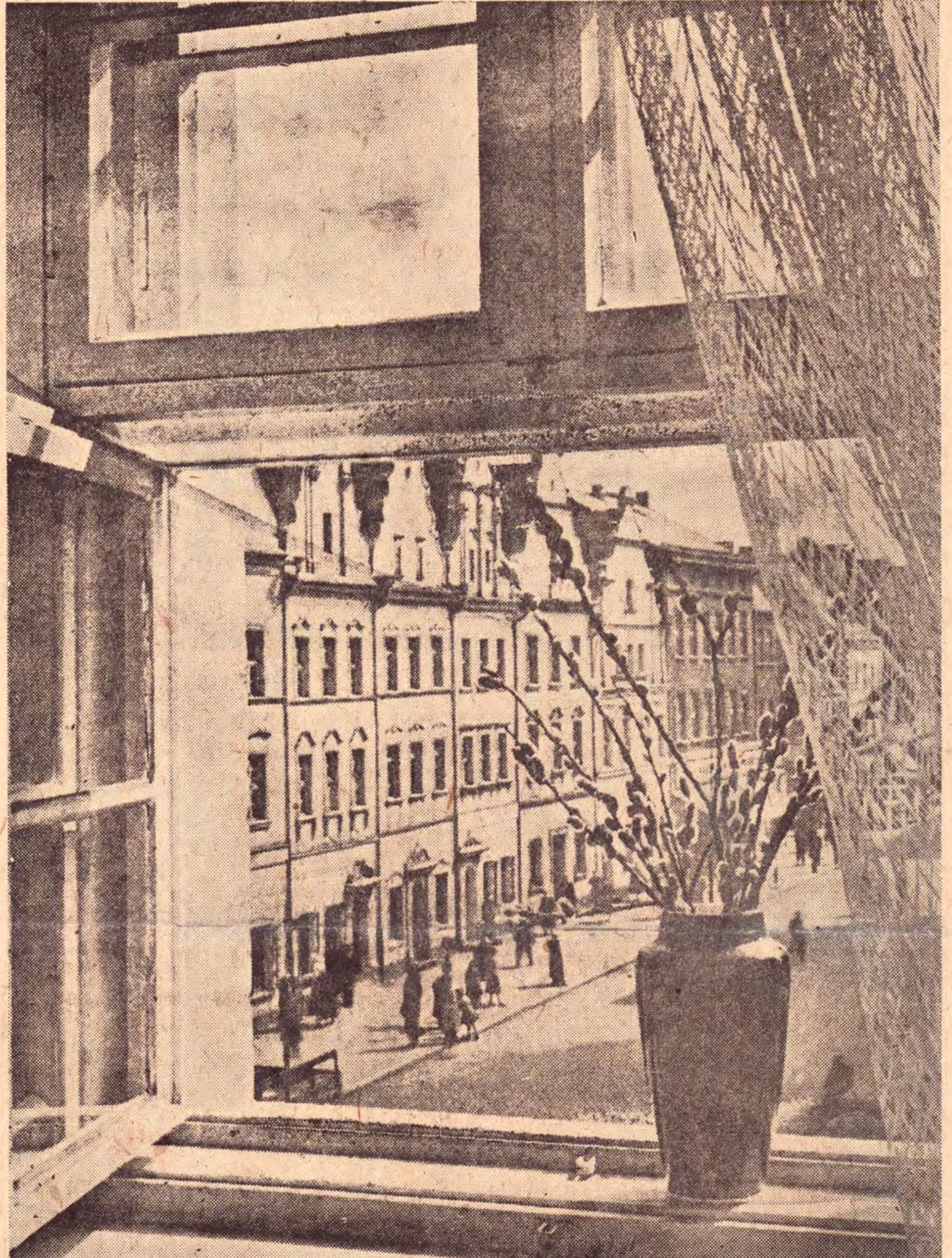
Палітэхніка — на ўсіх факультэтах экзамены пісьмовыя па матэматыцы, а вусныя па матэматыцы і фізіцы, на архітэктуры яшчэ адзін пісьмовы экзамен па маляванню;

Вышэйшыя школы эканамічныя — пісьмовы экзамен па гісторыі, вусны па геаграфіі і матэматыцы;

Вышэйшыя школы рольнічыя — пісьмовы па біялогіі і матэматыцы, вусны па матэматыцы;

Не падаў я тут усіх кірункаў студыяў у Варшаўскім універсітэце, падаў толькі тыя, якія, на мой погляд, найбольш цікавяць моладзь з сярэдніх школ.

Я. РУБЧЭЎСКІ

Мінулы тыдзень быў «Тыднем Заходніх Земляў». Грамадскасць нашай краіны запазналася з дасягненнямі і далейшымі перспектывамі развіцця Заходніх Земляў.
НА ЗДЫМКУ: у святочныя дні на прыгожым рынку ў Аполі

14 мая г. г. мінула XV гадавіна ўтварэння ў СССР I дывізіі імя Т. Касцюшкі.
НА ЗДЫМКУ: баявая вучоба польскіх артылерыстаў. Транспартыроўка артылерыі на процілеглы бераг ракі. Фото — ЦАФ

Гал. рэд. «Краю Рад» у Беластоку

10. V. у клубе міжнароднай кніжкі і друку адбылася сустрэча з гал. рэд. «Краю Рад» Барысам Жырновым і чытачамі гэтага новага і вельмі цікавага савецкага часопіса на польскай мове.

Рэд. Барыс Жырноў расказаў аб жыцці і працы савецкага народа і адказаў на некалькі пытанняў, якія задавалі яму чытачы «Краю Рад».

*

У той-жа дзень адбылася сустрэча з журналістамі беластоцкіх газет і радыё.

Сустэча адбылася ў вельмі прыемнай атмасферы.

Тэарэтычная канферэнцыя

У мінулым тыдні ЦК ПАРП арганізаваў тэарэтычную канферэнцыю па нацыянальнаму пытанню. У працы канферэнцыі ўдзельнічалі таксама прадстаўнікі нацыянальных таварыстваў. Між іншым, ад БГ-КТ выступіў сакратар галоўнага праўлення Віктар Швед.

Дэкада польскай культуры ў БССР

Ад 14 да 28 чэрвеня 1958 г. у БССР адбудзецца дэкада польскай культуры. Прадугледжваецца вельмі шырокі абмен культурнымі дзеячамі і мастацкімі калектывамі. З Польшчы ў БССР выедзе 5 — 7 дзеячоў культуры і мастацтва, дзіцячы хор пад кіраўніцтвам Стулігроша з Познані, 8 — 10 польскіх салістаў. Апрача гэтага, на запрашэнне Белокса з Польшчы выедзе ў БССР 5 культурных дзеячоў. У БССР будзе шырока праведзена папулярызацыя польскай культуры па радыё і ў прэсе. Адбудзецца агляд польскіх фільмаў і будуць арганізаваны фотавыстаўкі.

У часе гэтай дэкады Польшчу адведае мастацкі калектыў пад кіраўніцтвам Шырмы, які дасць канцэрты ў Беластоку, Ольштыне, Гданьску, Быдгошчы і Варшаве.

Будзе праведзена праз радыё, прэсу і тэлевізію шырокая папулярызацыя беларускай культуры ў Польшчы.

Я. Р.

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Аб Пленуме Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Совецкага Саюза

6 — 7 мая 1958 года адбыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Совецкага Саюза.

Пленум заслухаў і абмеркаваў даклад М. С. Хрушчова «Аб паскарэнні развіцця хімічнай прамысловасці і асабліва вытворчасці сінтэтычных матэрыялаў і вырабаў з іх для задавальнення насельніцтва патрэб народнай гаспадаркі».

Пленум ЦК прыняў адпаведную пастанову.

Коратка

25 млн. зл. сабрала ўжо грамадскасць Польшчы на дапамогу пацярпеўшым ад паводкі.

*

Каір. У Ліванскім порце Трыполі ў мінулую суботу дашлі да сутычак у выніку чаго 100 асоб было параненых.

*

11. 5 — у Маскве адкрыта сельскагаспадарчую выстаўку за 1958 год.

*

У гадах 1958 — 59 на тэрыторыі Заходніх Земляў будзе аддадзена ў эксплуатацыю 63 вялікія фабрыкі і 1.000 меншых прадпрыемстваў.

*

У першым квартале гэтага года пажары нанеслі краіне 55 мільёнаў зл. страты.

*

30.000 навуковых кніжак перадаў пасол СССР у Польшчы П. Абрасімаў у карыстанне Варшаўскаму універсітэту, як падарак Совецкага Саюза.

Больш увагі патрэбам вёскі!

Сельскагаспадарчыя гурткі з кожным днём пачынаюць адыгрываць усё большую ролю ў паднясці сельскагаспадарчай культуры ў вёсцы. Сяляне, якія згуртаваліся ў гэтых гуртках, самі вырашаюць хвалюючыя іх справы.

Яны калектыўна закупляюць сельскагаспадарчыя машыны, мінеральныя ўгнаенні, насенне і г. д. Арганізуюць пункты ачысткі насення, вопытныя ўчасткі, чытаюць многа сельскагаспадарчай літаратуры.

У пачатку гэтага года разгарнула сваю дзейнасць Павятовае Праўленне сельскагаспадарчых гурткоў і арганізацый у Гайнаўцы. У сучасны момант у павеце існуе ўжо 25 сельскагаспадарчых гурткоў, якія ахопліваюць 480 гаспадарак. У асенне - зімовы перыяд шырока праводзілася сельскагаспадарчае абучэнне. На тэрыторыі павета існавала 6 курсаў і 13 лектаратаў. Гаспадары вучыліся рацыянальна гаспадарыць. На прадвесні многія пачалі купляць усе патрэбныя віды штучных угнаенняў.

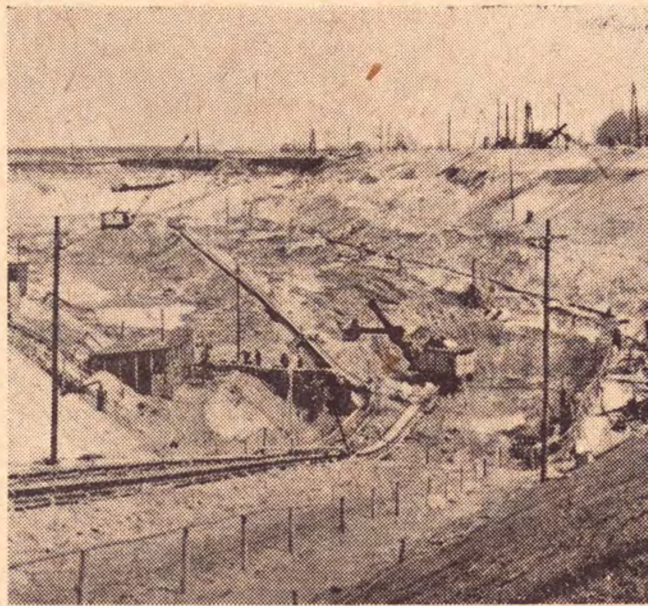
Аднак нягледзячы на шматлікія інтэрвенцыі, ПЗГС — Гайнаўка не палічыў патрэбным даставіць большых кольскасці гэтых угнаенняў.

— Не спадзяваліся,— кажуць яго кіраўнікі.

Такая блізарукая палітыка ПЗГС-а робіць нядобрае ўражанне на вёсцы. Напрыклад, з Арэшкава прыехала ў Гайнаўку 60 падвод за штучнымі ўгнаеннямі, з Карыціскаў — 35 падвод і гд. І цэлыя абозы такіх падвод пустымі вярнуліся дамоў!

Цяпер іншая справа. Цэнтраля гадоўлі насення вельмі нерэгулярна і ў недастатковай кольскасці прысылае гатунковае збожжа. А таксама культур, як канюшына і сырадэля зусім не дастаўляе. Павятовае Праўленне СГ і К у Гайнаўцы хоча часткова ўнезалежніцца ад гэтай Цэнтралі. На бягучы год наладжвае ўласную рэпрадукцыю збожжавага насення на палетках сельскагаспадарчых гурткоў.

Наглядаюцца таксама факты дыскрымінацыі сельскагаспадарчых гурткоў у забеспячэнні цэментам на пабудовы сілосаў і гнаёвак. ГС-ы не павінны забываць вялікую важнасць такой ініцыятывы гаспадароў!. (ся)

Паверхня шахты серы ў Пясэчна павялічваецца з кожным днём. У сучасны момант, галоўным чынам, неабходна зняць пласт зямлі з пакладаў серы, на што, у асноўным, і накіравана ўвага. Зямля адвозіцца адтуль спецыяльнымі вузкакалейкамі і лінатранспарцёрамі, якіх агульная даўжыня складае каля 1.000 метраў.

Да 10 красавіка г. г. было раскапана і вывезена каля 400 тыс. кубічных метраў зямлі.

НА ЗДЫМКУ: фрагмент шахты ў Пясэчна.

ЦАФ фото — Гжэнда.

Віцэ-міністр Аховы здароўя БССР у Беластоку

12. V. г. г. у Медыцынскай Акадэміі ў Беластоку адбылася польска-совецкая навуковая сесія арганізаваная Беластоцкай Акадэміяй і Інстытутам медыцынскіх навук у Мінску (БССР). Сесію адкрыў рэктар Медакадэміі праф. доктар Станіслаў Легежынскі. Пасля таго выступіў доктар І. Б. Кардаш — віцэ-міністр Аховы здароўя БССР з дакладам: «Аб усесаюзнай канферэнцыі па пытанню вышэйшага медыцынскага навучання».

Міжнародны агляд

Польскі план неабходна абмеркаваць

Польскі план аб стварэнні ў Цэнтральнай Еўропе зоны, вольнай ад атамнай і вадароднай зброі, атрымлівае з кожным днём, усё больш прыхільнікаў. Вядомы дзеяч англійскай лейбарысцкай партыі Эньюрын Бівен у артыкуле, апублікаваным у штотыднёвіку «Трыбюн», крытыкуе рашэнне ўрада Злучаных Штатаў Амерыкі адхіліць польскую прапанову. Бівен лічыць нежаданне ЗША абмеркаваць гэты план у часе нарады на вышэйшым узроўні сур'ёзнай памылкай. Польскі план, піша Бівен, можа быць зыходнай пазіцыяй да дальнейшых перагавораў аб раззбраенні і ўмацаванні міру.

Выступленне Далеса ў Берліне

8 мая дзяржаўны сакратар ЗША Далес прыбыў з кароткім візітам у Заходні Берлін. Ён выступіў з заявай на пасяджэнні заходнеберлінскага гарадскога сходу дэпутатаў. У гэтай заяве, якая мела антысовецкі характар, Далес імкнуўся абяліць унешнюю палітыку ЗША. Падкрэсліўшы ад імя ўрада ЗША і па даручэнню прэзідэнта, што ЗША, Англія і Францыя маюць намер і далей трымаць на тэрыторыі Берліна свае ўзброеныя сілы, Далес выказаўся за правядзенне тактыкі ваеннага запалохвання.

Візіт Ніксана ў Перу

Як паведамляе карэспандэнт Юнайтэд Прэс з Лімы (Перу), у Ліме амаль не ўзніклі непарадкі ў сувязі з прыбыццём у перуанскую сталіцу віцэ-прэзідэнта ЗША Ніксана, які цяпер робіць паездку па краінах Лацінскай Амерыкі.

Калі Ніксан, указвае карэспандэнт, вышаў з адведзенай яму рэзідэнцыі, каб накіравацца ў прэзідэнцкі палац, група студэнтаў закрычала: «Ніксан, выбірайся»!

Паліцыя арыштавала трох студэнтаў. Адразу пасля гэтага сабраўся велізарны натоўп, прыкладна ў 1.500 чалавек, які акружыў паліцыю і спрабаваў перашкодзіць арышту. Людзі патрабавалі, каб паліцэйскія вызвалілі студэнтаў. Пазней на вуліцах горада з'явіліся лістоўкі, заклікаўшыя жыхароў сталіцы выказаць пратэст супроць прыезду Ніксана.

Новыя інтрыгі супраць Інданезіі

Інданезійскі друк паведамляе аб новых агрэсіўных планах і правакацыйных інтрыгах ЗША і СЕАТО супраць Інданезіі.

Газета «Сулу Інданезія» піша, што СЕАТО намерана ажыццявіць план адрыву ад рэспублікі Усходняй Інданезіі. У сувязі з гэтым, указвае газета, краіны СЕАТО рээка ўзмацнілі дапамогу мяцежнікам. План ажыццяўляецца ў супрацоўніцтве з прыхільнікамі былой так званай Федэральнай дзяржавы Усходняй Інданезіі, абвешчанай галандцамі ў 1947 годзе.

Гутарка Мао-Цзэ-дуна з ваеннай дэлегацыяй ААР

Старшыня КНР Мао Цзэ-дун прыняў 5 мая ваенную дэлегацыю добрай волі Аб'еднанай Арабскай Рэспублікі, якую ўзначальваў генерал-лейтэнант Мухамед Ібрагім, і меў з членамі дэлегацыі гутарку.

Мао Цзэ-дун заявіў гасцям, што кітайскі народ рады дружбе з Аб'еднанай Арабскай Рэспублікай. — Народы ўсяго свету, сказаў ён, — падтрымліваюць вас і народы іншых арабскіх краін. Мы стаім разам на адным фронце барацьбы супраць капіталізма і падтрымліваем адзін другога.

У часе прыёма кіраўнік дэлегацыі Мухамед Ібрагім ад імя дэлегацыі выказаў кітайскаму народу падзяку за падтрымку народаў арабскіх краін у барацьбе супраць капіталізма.

Аб праграме Саюза комуністаў Югаславіі

Прынятая на VII з'ездзе Саюза комуністаў Югаславіі праграма выклікала вострую палеміку. Кітайская газета «Жэньміньжыбао» апублікавала 5 мая перадавы артыкул пад загалоўкам «Сучасны рэвізіянізм павінен быць асуджаны», у чэхаславацкім штотыднёвіку «Творба» № 17 апублікаваны артыкул Рудольфа Косткі і Карэла Ершэня, азагалоўлены «Да праекту праграмы Саюза комуністаў Югаславіі»; у газеце «Правда» апублікаваны рэдакцыйны артыкул пад загалоўкам «У адзінстве і згуртаванасці марксісцка-ленінскіх партый — залог далейшых перамог сусветнай соцыялістычнай сістэмы».

Ул. Л.

Вынікі сесіі НАТО у Капенгагене

З 5-га да 7-га мая ў будынку дацкага парламента — замку Хрысціянбарг у Капенгагене адбывалася пасяджэнне міністраў замежных спраў краін Атлантычнага пакту, у якім прыняў удзел таксама дзяржаўны сакратар ЗША Далес.

Рыхтуючыся да капенгагенскай сесіі НАТО, амерыканская дыпламатыя ўсяляк старалася падтрымаць атмасферу недавер'я і напружанасці ў міжнародных адносінах. Пярэдадне сесіі было насычана прапагандысцкай шуміхай аб тым, што шанцаў на нараду на вышэйшым ўзроўні як быццам-бы амаль не засталося. Ведаючы, што некаторыя ўдзельнікі сесіі намераны абмеркаваць у Капенгагене план стварэння безатамнай зоны ў цэнтры Еўропы, амерыканская дыпламатыя напярэдадні нарады ў афіцыйнай ноце ўраду Польшчы адхіліла гэты план.

Тым не менш у Капенгагене выявіліся іншыя настроі прадстаўнікоў шэрагу краін НАТО, не супадаючых з лініяй ЗША. Французская газета «Монд», гаворачы аб сутыкненнях на сесіі і аб тых зменах, якія прышлося ўнесць на пасяджэннях у першапачатковы амерыканскі план, піша: *«Усведамленне таго, які глыбокі водгук у грамадскасці знаходзяць тэзісы міру, якія няспынна развівае Совецкі Саюз, заставіла членаў НАТО прыйсці да вываду, што яны не могуць дазволіць сабе, выкарыстоўваць для гэтага працэдурныя пытанні, перарваць перагаворы аб падрыхтоўцы нарады на вышэйшым узроўні».*

Аўтары камюніке, апублікаванага пасля заканчэння сесіі, пазбаўленыя якіх-небудзь аргументаў супраць мірнай палітыкі СССР, не прыдумалі нічога іншага, як паўтарыць ілжывы амерыканскі тэзіс аб тым, што адхіліўшы дзмагачную прапанову ЗША аб так званай інспекцыі ў Арктыцы, СССР скрыўдзіў удзельнікаў НАТО і як быццам-бы зрабіў больш цяжкай падрыхтоўку нарады на вышэйшым узроўні. Удзельнікі нарады пішуць у сваім камюніке, што на нарадзе на вышэйшым узроўні адным з галоўных пунктаў на парадку дня павінна быць кантраляванае раззбраенне. Аднак яны абходзяць поўным маўчаннем такія важнейшыя праблемы, як спыненне ядзерных выпрабаванняў, стварэнне безатамнай зоны ў цэнтры Еўропы і інш.

Асабліва далікатным на сесіі аказалася германскае пытанне. У канцы канцоў удзельнікі сесіі зышліся на формуле, што нарада на вышэйшым узроўні, калі яна адбудзецца, павінна будзе разгледзець таксама германскую праблему.

Многа гаворыцца таксама ў камюніке аб адзінстве Атлантычнага блоку. Аднак прэм'ер - міністр і міністр замежных спраў Даніі Хансен, нягледзячы на ўсе агаворкі, якія знаходзяцца ў камюніке, заявіў пасля заключэння сесіі, што ён з'яўляецца рашучым прыхільнікам склікання нарады на вышэйшым узроўні, а таксама, што існуюць магчымасці заключэння пагаднення паміж Усходам і Захадам. Ход сесіі дазваляе меркаваць, што гэтага пункту погляду прытрымліваецца таксама шэраг іншых краін — удзельніц НАТО.

Такім чынам, для тых на Захадзе, хто спадзяваўся, што капенгагенская сесія НАТО будзе важным крокам заходніх дзяржаў у бок палітыкі міжнага суіснавання і паслаблення міжнароднай напружанасці, яна прынесла многа расчараванняў. Але разам з тым сесія паказала, як змяніліся міжнародныя абставіны, як усё часцей прыходзіцца кіраўнікам НАТО адступаць і манеўраваць пад націскам магутных сіл грамадскай думкі ўсяго свету. Капенгагенская сесія яшчэ раз пацвердзіла раскол ілжывага адзінства Атлантычнага ваеннага блоку, шчыліны якога становяцца ўсё больш відавочнымі па меры росту сусветнага патрабавання спынення халоднай вайны.

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Мае ўспаміны аб совецкіх воінах

Прыяцеля пазнаем у бядзе

Была прыгожая майская ноч. У такую ноч не хочацца спаць. Ды і як-жа спаць, калі так цудоўна пахне бэз, а ў лазняку над ракой звіняць, заліваюцца салаўі. Колькі любоўных слоў сказана, колькі песень перапета ў такія ночы!..

Але была вайна, і многім маладым людзям было не да любоўных слоў, не да песень...

Мы прабіраліся зараснікамі да чыгункі, па якой вораг падвозіў на фронт боепрыпасы і падмацаванне. Як прыемна ў лесе ноччу, калі нішто не парушае цішыні! Месяц. Цені. Фантастычныя формы дрэў і кустоў. Не варушыцца ніводная галінка. Ап'яняючы пах маладых хвоек. Нас было семярых. Што думалі мае таварышы, я не ведаю, але напэўна не аб хараstве майскай ночы. Перад намі стаяла цяжкае заданне. Нервы напружаны. Хочацца дзейнічаць крыху і страшна...

Вось і чыгуначнае палатно, паварот, высокі насып. Прытаіліся, слухаем. Здалёк, даючы аб сабе знаць, шумна падыходзіў нямецкі патруль. Каршуном наляцелі на яго хлопцы. Абыйшлося без выстрала. Мы выставілі ахову і пачалі закладваць міну. Міна была самаробная, з прымітыўнай прыладай для ўзрыва — звычайнай скрыначкай, якая, зачыняючыся пры націску паравоза, выцягвала завалочку ўзрывальніка. Закладвалі мы гэтую міну ўтраіх. Пад рэйкай выкапалі яму, паклалі шашкі ўзрыўчаткі. Прымайстравалі «скрыначку». Трымаючы левай рукой пружыну і шпіль узрывацеля, я падцягнуў завалочку, каб яна магла лёгка выскачыць, калі націсне на рэйку паравоз. З гарачкі я выцягнуў яе зусім. Засунуць яе назад было ў гэтым выпадку вельмі цяжка, а выцягнуць узрывацель немагчыма. Пот заліваў мне вочы, рукі дзервянелі. Пальцы левай рукі, якімі я трымаў шпіль, ссоўваліся. Хвіліна — і мы паляцім у паветра. Са свістам вырываецца з грудзей:

— Няшчасце!... Уцякайце!... Зараз... выбух!..

А бачачы, што сябры яшчэ ляжаць, дзіка, страшна:

— Уцякайце! Уцякайце! Уцякайце!..

Тупат ног пераканаў мяне, што яны зразумелі. Крыху адлягло ад сэрца — узарвуся я адзін.

Зараз-жа вярнуўся спакой. Пальцы намацваюць дзірку, завалочка ўваходзіць на сваё месца... Ратунак! І тут зусім аслаб. Правы дозор сігналізуе, што ідуць немцы — змена. Злева гудзе цягнік. А я не магу паварушыцца, каб кончыць работу. Эх, прападзе міна! Раптам нейкія рукі засыпаюць яму, раўняюць жвір. Нехта памагае мне ўстаць, і вось мы ўжо бяжым з насыпу. Дваццаць, трыццаць, сто крокаў... Выбух кідае нас на зямлю. Паднімаемся, бяжым яшчэ... Вось і лес.

Моўчкі кідаюся я на шыю таму, хто памог мне, не пакінуў у цяжкую хвіліну. Моцны, шчыры наш абдымак... А з-заду ляцяць пад адкос вагоны, чуваць новыя выбухі...

Так нараджалася дружба. Так я пазнаў Кольку, былага совецкага салдата, з якім разам партызаніў ужо некалькі месяцаў, а не ведаў, якая ў яго вялікая душа. І вернасць сяброўству, і пагарда да смерці.

Колька ўцёк з лагера нямецкіх ваеннапалонных і трапіў да нас. Ціхі, просты, нязграбны. У гэты раз яго прыдзялілі да маёй групы. Колька не ўцёк на мой спалоханы крык.

— У мяне не хапіла сумлення пакінуць цябе на пагібель, а самаму ратавацца, гэта-ж гадка — проста сказаў ён, калі мы спяшаліся на месца збору.

Шмат перажылі мы разам за гады партызаншчыны і радасці і гора, перамог і няўдач, крыві і ран. І мы білі немцаў, і яны даваліся нам у знакі. Прыйшло вызваленне, і мы разыйшліся, папалі ў розныя часці. І не ўбачыліся больш, парвалася сувязь.

А мо' і не напісаў-бы я аб гэтым здарэнні. Але нядаўна даведаўся, што Колька загінуў у нас, у Польшчы, пры здабыванні Познаньскай цытадэлі. Яму было дваццаць тры гады, і недзе ў Горкаўскай вобласці чакала яго жонка, Ніна, якую ён часта, часта ўспамінаў і цешыўся спатканнем з ёю пасля вайны.

АЛЕСЬ СВІСЁК

«Гаворыць Варшава»

Нашы ўважлівыя слухачы «Беларускага Радыё» напэўна былі прыемна здзіўлены, калі слухаючы Першамайскую дэманстрацыю ў сталіцы Беларусі — Мінску, нечакана пачулі голас Варшавы на беларускай мове. Сталіца народнай Польшчы слала сяброўскія прывітанні і пажаданні суседняй братняй Беларусі. У заканчэнні кароткай перадачы перад мікрафонам выступіў намеснік старшыні Галоўнага Праўлення Таварыства польска - совецкай дружбы.

(ся)

Нявыкарыстаная святліца

Жыхары вёскі Арэшкава вельмі здаволены тым, што пабудавана ў іх новы прасторны будынак. Ёсць тут і грамадская бібліятэка (больш 2.000 кніжак) і тэатральная зала. Тут-жа дэманструецца фільмы.

Нажаль гэты будынак дастаткова не выкарыстоўваецца. Моладзь вёскі (а яёсць яе шмат) сама не арганізуе культурнага жыцця.

Праўда, час-ад-часу, прыязджаюць тут мастацкія гурткі суседніх вёсак. Нядаўна моладзь з вёскі Новасады наладзіла пастаноўку трох аднаактовых п'есак, якія вельмі спадабаліся гледачам А чаму арэшкаўская моладзь не арганізуе сваіх пастановак? Трэба хутка арганізаваць мастацкі гурток. (мб)

Новы будынак беларускай кансерваторыі ў Мінску

У цэнтры Мінска на плошчы Свабоды ўзвышаецца прыгожы будынак з вялікім порцікам.

Нядаўна гэты будынак быў аддадзены ў карыстанне і зразу шматлікія яго пакоі запоўніліся звонкімі галасамі дзяўчат і юнакоў, цудоўнымі мелодыямі скрыпак, фортэпіяно, народных інструментаў. Тут — новае памяшканне беларускай дзяржаўнай кансерваторыі.

У вестыбюлі.

Дагэтуль адно са старэйшых навучальных установ рэспублікі знаходзілася ў старым не прыстасаваным будынку. А цяпер цяжка перадаць у некалькіх словах усё хараство і ўбранне новага памяшкання. Столі і карнізы вестыбюляў, класаў, калідораў прыбраны складанымі арнаментамі і лепкай. На ўсіх паверхах дывановыя дарожкі і мяккая мэбля. Для заняткаў абсталявана 49 класаў. Ёсць вялікая актовая і малая акадэмічная залы для справаздачных канцэртаў і выступленняў. Для паспяховага навучання двухсот студэнтаў тут добра абсталяваны кабінеты: тэарэтычны, вакальны, асноў марксізма - ленінізма і іншыя. Ёсць спецыяльнае памяшканне на бібліятэку. У сховішчах бібліятэкі ёсць сотні тамоў кніг па гісторыі і тэорыі беларускай, рускай і сусветнай музыкі, партытуры сімфоніі і хораў, ноты, вялікая колькасць твораў беларускіх кампазітараў. Вопытныя і старэйшыя педагогі навучаюць моладзь музыкальнаму майстэрству. Сярод іх — народны артыст СССР Рыгор Шырма, заслужаны дзеяч мастацтва, І. Гітгарц, прафесар Н. Палфераў, кампазітары А. Багатыроў, Цікоцкі і іншыя.

Будынак кансерваторыі.

Б. Нікіцюк

Людзі з КПЗБ

Цяжкім было жыццё селяніна працуючага на беластоцкай зямлі, якую польская буржуазія трактавала, як сваю поўкалонію.

Штораз больш узрастала перанасяленне вёскі, а дарога ў фабрыку перад селянінам была закрыта — у горадзе панавала беспрацоўе. Селянін станавіўся штораз больш залежным ад вясковага багацея, у якога запазычаўся на прадвесні, або на падаткі. Бяда дакучала так, што запалку людзі дзялілі на чэцвера, а замест белай солі ўжывалі шэрую — быдлячую. Сахарына заступала цукар, а лыкавыя лапці за абутак.

У адной з вёсак Гайнаўскага павета, у Новасадах, сярод сялян нараджаецца бунт, жаданне змагацца з урадам буржуазіі і абшарніцтва.

Ужо ў 1925 годзе ўтвараецца шматлікая і моцная арганізацыя Беларускай рабоча - сялянскай Грамады. У яе рады, уступаюць і актыўна ўдзельнічаюць між іншымі Парфен Усцінюк, Янка Кузміцкі, Еўдакім Сокал, Хвядось Сенякоўскі, Максім Герасімюк, Міхась Усцінюк і інш. Арганізацыя «Грамада» была зародкам уздыму арганізаванай барацьбы супроць нацыянальнага і соцыяльнага вызвалення, яна рознымі спосабамі імкнулася зацікавіць моладзь — арганізаваліся сходы, забавы, наладжваліся канцэрты. Ва ўсім была адна мэта — арганізаваць сялян да барацьбы з прыгнятаючым ладам, утварыць рабоча - сялянскую ўладу. Па ініцыятыве «Грамады» 22. VI. 1927 г. моладзь Новасадаў арганізуе вечарніцу з мастацкай часткай.

У абшырным памяшканні Паўла Трашчоткі сабралася амаль што ўся вёска. Вечарніца разбавіла сабраных.

На вуліцы пустка і глуха. Толькі час-ад-часу мелодыя народнай песні вырываецца з хаты Трашчоткі і нясецца рэхам па вёсцы.

Раптам шум матора аўтамашыны парушае спакойны настрой вечара.

За хвіліну дом акружылі паліцыянты і дружыннікі. Людзі не паспелі нават палапацца, што за госці з'явіліся на панадворку, як ужо пасыпаліся шыбы з вокнаў. У памяшканне ляцела каменне.

Раз'юшаныя паліцыянты і дружыннікі ўварваліся ў сярэдзіну і сталі біць мужчын і жанчын прыкладамі вінтовак і кіямі.

Уміг разагналі ўсіх сабраных на вечарніцы сялян. Такі-ж самы бандыцкі напад сарганізавала паліцыя на моладзь у Скрыпляве.

Буржуазныя органы ўлады і палітыкі пакаралі двутыднёвым арыштам арганізатараў вечарніц — Рыгора Саевіча і Балеслава Лапінскага. У хуткім часе дзейнасць «Грамады» была цалкам забаронена, а яе дзеячы праследаваны, як злачынцы.

Аднак і пасля разбіцця «Грамады» нацыянальна-вызваленчая барацьба ў Новасадах не аслабла.

Нараджэнне ячэйкі

У вераснёвую ноч 1929 года адбыўся першы нелегальны партыйны сход сарганізаваны актыўна дзейнічаючым у тым часе КПЗБ-оўцам — Аляксеем Трашчоткай. Дзейнічаць трэба было асцярожна. Аб маючымся адбыцца сходзе Трашчотка паведаміў толькі Вашчэнку. Вашчэнка інфармаваў астатніх — Данілу Янчыка, Аляксандра Шварца, Рыгора Шварца і Паўла Трашчотку.

Стаяла пагодная, цёплая ноч. Лёгкі, ледзь адчуваны ветрык варушыў пажоўклае лісцё дрэў. Пад дубам, край лесу, чакаў Аляксей. Месяц сыпаў вакол свае праменні. У яго святле Аляксей угледзіў сілуэт чалавека, потым другога і трэцяга...

Роўна ў вызначаную гадзіну распачаўся сход. Сход праводзіў Аляксей Трашчотка. На першым плане парадку схода было пастаўлена пытанне агульна - палітычнага становішча ў краіне.

Аляксей гаварыў разумна, выразна, пераканаўча, гладка, як добры аратар.

—«Люд наш падняволены буржуазіі і абшарніцтву. Радыкальная сялянская «Грамада» і іншыя арганізацыі разбіты і ліквідаваны. Турмы запоўнены рабочымі і сялянскімі патрыётамі. Вязні церпяць страшэнныя фізічныя мукі»...

— «Правакацыя завострана — пастаўлена яе на вышыні нацыянальнага абавязку і наша заданне, — гаварыў далей Аляксей Трашчотка, — заключаецца ў тым, каб у кожным асяроддзі, у кожнай хаце выясніць палітыку буржуазіі, павучыць народ, што толькі СССР з'яўляецца нашым класавым саюзнікам і самым блізкім прыяцелем. Нам патрэбна абавязкова замацаваць баявую сувязь з рабочымі Гайнаўкі — разам змагацца з фашысцкай дыктатурай».

Прысутныя ўстрымаўшы подых з зацікаўленнем слухалі Аляксея. Словы яго яшчэ да сёння захаваліся ў памяці КПЗБ-оўцаў. Сакратаром 1-шай ячэйкі КПЗБ быў выбраны Вашчэнка.

— Таварыш Трашчотка! Хачу ў вас нешта спытаць — прамовіў Янчук.

— Прашу!

— Хто нас зацвярдзіў на членаў партыі.

— Добра, што пытаеце. Самым вялікім нашым абавязкам з'яўляецца — сачыць за канспірацыяй. Без канспірацыі мы не ў стане дзейнічаць.

(Працяг у наступным нумары)

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Больш увагі развіццю мясцовай перапрацовачнай прамысловасці Гайнаўскага павета

Пабудову гароднінаперапрацовачнага прадпрыемства ў Гайнаўскім павеце трэба было-б пачаць, ведаючы фінансавыя магчымасці, ад правядзення невялікай агітацыі праз радыё, і добра было-б на беларускай мове. Можна нават звярнуцца да грамадскіх рад нарадовых з просьбай, каб яны інфармавалі аб гэтым усіх жыхароў павета і прыблізна акрэслілі колькасць таварнай сыравіны. Парушыць справу паляпшэння яе транспартыроўкі і гд.

Наступным важным пытаннем з'яўляецца лакалізацыя прадпрыемства. Найбольш адпаведным месцам была-б Гайнаўка. Яна з'яўляецца камунікацыйным вузлом, з якога ў чатырох напрамках — на Беласток, Чарэмху, Белавежу і Нараўку — пралажаны чыгункі і ў столькі-ж напрамках адыходзяць шасейныя дарогі. А гэта вельмі важна, і ў першую чаргу для падвозу сыравіны з тэрыторыі ўсяго Гайнаўскага павета і з суседніх паветаў, як і для вывазу гатовай прадукцыі. Адначасова Гайнаўка знаходзіцца ў цэнтры павета на ўскраіне Белавежскай пушчы, (дзе многа грыбоў і ягад і зусім блізка ад найбольш садаводчай часткі павета. Пакрыўджаным аказаўся-б толькі стары ачаг вырошчвання агуркоў над ракой Нарвай на поўнач ад вёскі Цялушкі. Неабходную колькасць вады да прадукцыі запэўняе тут невялікая рака Лясная.

Вельмі важным пытаннем маючым уплыў на працу прадпрыемства і сабекошт прадукцыі, з'яўляецца яго кааперацыя з іншымі прадпрыемствамі. У нашым выпадку яна датычыць дастаўы воцату, цукру і якой-небудзь пасудзіны для кансервавання прадуктаў. Паколькі падвоз кансерваў не з'яўляецца скамплікаваным, таму транспарт пустой пасудзіны і тары вельмі непажаданы.

Таму я прапанаваў-бы адначасова з узнікненнем перапрацовачнага прадпрыемства ў Гайнаўцы разгледзець магчымасць пабудовы невялікага шклозавода ў Нараўцы. Прапанова, на мой пагляд, зусім рэальная, і таму лічу патрэбным затрымацца над ёю крыху больш.

Перад першай сусветнай вайной у Нараўцы на базе мясцовых высокаякасных кварцавых пяскоў, залягаючых ў форме купалу, быў пабудаваны невялікі шклозавод, які працаваў з перапынкамі да 1939 года, а потым згарэў. Праз год ён быў амаль поўнасцю адбудаваны і нават значна пашыраны, каб згарэць канчаткова ад рук адступаючых гітлераўцаў у 1944 годзе. Трэба звярнуць увагу на тое, што ў мінулым гэты шклозавод быў заўсёды патрэбны.

Пасля заканчэння другой сусветнай вайны пытанне яго будовы разглядалася ўжо некалькі разоў, як відаць, і цяпер патрэбны нашай гаспадаркі многія віды шкловытворчасці. Трэба дадаць, што ёсць яшчэ старыя спецыялісты — шклодувы, якія вельмі ахвотна прыступілі-б да працы і перадалі-б свае веды маладым працаўнікам. Урэшце ёсць выгадны, неперагружаны чыгуначны і шасейны транспарт, які можа з поспехам выкарыстаць для вывазу гатовай прадукцыі. Не ведаючы дакладна патрэб Беластоцкага ваяводства ў шкловытворчасці, лічу няўмесным разглядаць пытанне размераў прадпрыемства, ці пытанне яго асартыменту. Трэба толькі сцвердзіць, што прадукцыя некалькіх сот тысяч адналітровых слоікаў неабходных для перапрацовачнага прадпрыемства ў Гайнаўцы, ліквідавала-б вельмі нявыгадную транспартыроўку пустой, лёгка б'ючайся пасудзіны з аддеглых шклозаводаў Польшчы. Вытворчасць пасудзіны была-б галоўнай прадукцыяй шклозавода ў Нараўцы. Пры гэтым у меру патрэб і магчымасці можна зыпускаць іншыя віды прадукцыі і пашыраць шклозавод.

Узнікненне перапрацовачнага прадпрыемства акажа вялікае ўздзеянне на некаторыя галіны сельскай гаспадаркі Гайнаўскага павета і ў першую чаргу на недаацэненае садаводства і гародніцтва. Яны сапраўды ажывяцца, зоймуць у гаспадарцы належнае ім месца. Хопіць толькі стварыць трывалы рынак збыту, як праз некалькі год у далінах рэк Нарвы, Нараўкі, Арлянкі, Ляснай, Нурца і іншых, а нават на вільготных глебах вакол Гайнаўкі з'явяцца вялікія агароды, а ў заходняй частцы павета на гліністых глебах — абшырныя сады. Не пераацэньваю ўплыву такога прадпрыемства, але, здаецца, ён ахопіць нават суседнія паветы, асабліва ўсходнюю палавіну Бельскага і Сямятыцкага паветаў, якія знаходзяцца дагэтуль у мала лепшым становішчы і таксама не маюць рынку збыту на гародніну і садавіну. Выгадней прадаць яблыкі для прадпрыемства па 2 — 3 злоты за кілограм, чым везці іх у Беласток, траціць дарагі ўборачны час і аддаваць у разгары сезона за поўцаны.

Урэшце пабудова перапрацовачнага прадпрыемства і шклозавода дала-б працу дзесяткам чалавек у Гайнаўцы, ажывіла-б эканамічнае жыццё Нараўкі і значна палепшыла-б іх матэрыяльнае становішча.

Мгр. В. ЮЗВЮК

Вучацца быць добрымі гаспадынямі

Па ініцыятыве Павятовага Праўлення сельскагаспадарчых гурткоў і арганізацый у Гайнаўцы, 23 красавіка г. г. адбыўся з'езд вясковых гаспадынь. Падсумавана вынікі дагэтуляшняй дзейнасці сярод жанчын вёскі. А вось некаторыя канкрэтныя даныя.

У такіх вёсках, як: Новабярэзова, Новакорнін, Дубіны, Старое Ляўкова, Семяноўка, Ільяшукі і Нараўка адбыліся курсы кройкі і шыцця, якія закончыла 138 жанчын. Зноў у вёсках — Тафілаўцы, Ільяшукі і Вітава адбыліся курсы пячэння, якія закончыла 50 жанчын. Адначасова сарганізаваны ў Вітаве курс мясных вырабаў закончыла 22 асобы.

(ся)

Ахвярная праца

У нашых вёсках усё яшчэ адчуваецца недахоп лекараў, асабліва зубных. Для таго правінцыю абслугоўваюць тзв. амбулансы. Адзін з такіх амбулансаў працуе ў Шудзялаве, (Сакольскі павет). Лекар — Ванда Новак і медсястра Ядвіга Бжэзяк увесь час працуюць на правінцыі. У Шудзялаве знаходзяцца ад 15 красавіка да гэтага часу. Бывае і так, што абслугоўваюць па 50 пацыентаў у дзень. Працаваць прыходзіцца ад ночы да ночы. Прыязджаюць пацыенты з мясцовасцей за 40 кіламетраў аддаленых ад Шудзялава, нават і такія, якім яшчэ ніколі зубоў лячыць не прыходзілася. Аб'язные амбулансы абслугоўваюць задарма. Так горад хоць часткова дапамагае вёсцы. А. А.

Аб продажы дзяржаўных зямель

Ад 5 красавіка бягучага года абавязвае закон аб продажы дзяржаўных сялянскіх зямель. Закон не адносіцца да зямель у горадзе, якія не прызначаныя да сельскай гаспадаркі. Акрамя справы продажу дзяржаўных зямель ён вырашае і іншыя важныя праблемы.

Згодна з гэтым законам дзяржава не будзе ўжо больш прадаваць зямлі, так як дагэтуль, на аснове законаў аб аграрнай рэформе і асадніцтве.

Толькі тыя асаднікі і рэпатрыянты, якія карысталіся дагэтуль з зямлі па распараджэнні адміністрацыйных органаў маюць права дамагацца надання ім гэтай зямлі.

Іншыя асобы могуць зямлю купіць па поўнай цане, устаноўленай дзяржавай. Продажам зямлі займаюцца павятовыя аддзелы зямельных банкаў.

У першую чаргу могуць купіць зямлю рабочыя, якія дагэтуль працавалі на гэтай зямлі, далей беззямельныя і малазямельныя сяляне, якія ўжо карысталіся з зямлі, а таксама грамадскія арганізацыі і кааператывы і рэпатрыянты. Калі гэткіх асоб няма, зямля прадаецца іншым беззямельным і малазямельным сялянам.

Абшар зямлі купленай, разам з той, якую селянін ужо меў, не можа перавышаць 15 гектараў, а ў жывёлагадоўчай гаспадарцы 20-гектараў.

Закон рэгулюе таксама справу зямель, якія знаходзіліся дагэтуль па той ці іншай прычыне ва ўладанні дзяржавы, або былі перададзены праз дзяржаву ў карыстанне іншым асобам. Датычыць гэта перад усім зямель, якія былі пакінуты гаспадарамі ў часе вайны і пасля вайны.

Гэтыя землі пераходзяць на ўласнасць дзяржавы. Іх былыя ўласнікі не могуць дамагацца праз суд іх звароту. Калі зямля станавіла аснову іх матэрыяльных сродкаў, а ўласнікі дасягнулі ўжо старэчы век (мужчына 65 год а жанчына 60 год), яны могуць дамагацца старэчай пенсіі. В. С.

Ці ведаеш беларускую літаратуру ?

Альгерд Абуховіч

У другой палове XIX ст. беларуская рэалістычная літаратура ўзбагацілася ў асобе Альгерда Абуховіча (1840 — 1905) арыгінальным і самабытным талентам. Сваёй творчасцю Абуховіч унёс даніну ў агульную скарбніцу развіцця і станаўлення ў Беларусі літаратуры крытычнага рэалізма.

Пісьменнік паходзіў з асяроддзя беларускай шляхты. Ён нарадзіўся на Случчыне. У Слуцку-ж скончыў гімназію. Скупыя біяграфічныя звесткі сведчаць, што ў гады юнацтва і ў сталым узросце Абуховіч вельмі захапляўся падарожжамі. Ён аб'ездзіў і абхадзіў амаль усе краіны Заходняй Еўропы, доўга жыў у Парыжы. Затым, засеўшы назаўсёды ў родным Слуцку, пачаў працаваць выкладчыкам у пратэстанцкай гімназіі, заснаванай яшчэ прыхільнікамі Жана Кальвіна. Факт гэты досыць цікавы, бо сведчыць аб адмоўных адносінах пісьменніка да езуітызма і каталіцкай рэлігіі. З другога боку, наўрад ці прагрэсіўны публіцыст і паэт мог захапляцца кальвінізмам.

Літаратурная спадчына Альгерда Абуховіча, паводле розных крыніц, досыць значная, хоць і не ўся яна, раскіданая па свеце ў рукапісах, дайшла да нас. Як сведчаць яго сучаснікі, паэт пісаў вельмі многа, прытым у самых разнастайных жанрах. Ён не абмяжоўваўся байкамі, вострымі сатырамі на паноў і публіцыстычнай прозай. У асобе Абуховіча беларуская літаратура мела таксама таленавітага перакладчыка. Пісьменнік з поспехам і многа пераклаў на беларускую мову: байкі Крылова, санеты і балады Адама Міцкевіча, лірычныя вершы і песні Лермантава і Людвіка Кандратовіча.

Пры жыцці Абуховіча вершы і байкі яго нідзе не друкаваліся. Толькі пасля смерці пісьменніка некаторыя з іх убачылі свет у «Беларускім календары» на 1915 год і ў школьных хрэстаматыях («Ваўкалак», «Старшыня» і іншыя). Акрамя таго, Абуховіч пакінуў досыць цікавыя «Мемуары», якія маюць бясспрэчную гісторыка - пазнавальную каштоўнасць. Напісаныя жывой вобразнай мовай, яны чытаюцца, як мастацкая публіцыстыка, і сведчаць аб таленавітасці і высокіх літаратурных густах іх аўтара.

Незвычайна працаздольны пісьменнік, ён пакінуў, як сведчаць многія крыніцы, вялікую літаратурную спадчыну. Толькі частка яе дайшла да нас.

Старшыня

Хоць які паралак дай,
Адно тое, братка, знай,
Што крутнёю ўсёй пакруціш
І найлепшэ збаламуціш.

Льва - манарха воўк прасіў,
Каб вайтом яго зрабіў
Бо авечкі скрозь ў безладдзі,
Вельмі шкодзяць ў панскім садзе
Ды і самі прападаюць;
Бо як жыць, яны не знаюць
І ліса за ім прасіла
(Яе жонка льва любіла)
Воўк з лісіцаю звязаўся
І як можна так стараўся:
— Дзе прасілі, дзе ўздыхнулі,
Дзе гасцінца падаткнулі,
Каб дабіцца да медалі.
І плацілі, і прасілі, і стагналі...
Леў сказаў: «Ходзяць толкі,
Што авец з'ядаюць воўкі».
І сазваць сказаў народ
На звярыны вольны сход,
Распытаць усіх звярат:
«Воўк ці добры, ці ён гад?»
Чыны важны ўсе прышлі,
Усё начальства тут было
Ды прычыны не знайшлі,
Зла аб воўку не чутно:
Пад судом ён, бач, не быў,
І з начальствам добра жыў
Дык медаль пан войт надзеў
На авечы цэлы хлеў.
А авечкі што сказалі? —
Іх на сход зусім не звалі,
А ўпісана ў пратаколе,
Што «авечкам дана воля».

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

З настаўніцкай нівы

Паступаем вучыцца ў Настаўніцкую студыю

Дырэкцыя Настаўніцкай студыі ў Беластоку падала да ведама ўсім матурыстам умовы, на падставе якіх прымаецца кандыдатаў на 1958 год. Мне — працаўніку гэтай навучальнай установы і адначасова настаўніку, хочацца параіць многім выпускнікам адзінаццацігодак, тэхнікумаў, або роўназначных школ — скарыстаць з гэтай магчымасці.

Настаўніцкая студыя працуе ўсяго трэці год і хоць змяшчаецца ў старых непрыемных адрогах палаца Браніцкіх па вул. Міцкевіча 2 — то аднак навуковае жыццё ідзе ў ім шпарка. Пакуль што існуе ўсяго 3 напрамкі: польская філалогія, матэматыка і фізіка, а ў недалёкай будучыні арганізуецца — гісторыя, геаграфія, біялогія і гд.

Сама школа і праца ў ёй мае характар 2-гадовай няпоўнай вышэйшай установы. Пасля заканчэння можна паступаць на ВСП стацыянарна або завочна. Аднак галоўным заданнем Настаўніцкай студыі з'яўляецца добрая падрыхтоўка маладога энтузіяста — настаўніка да працы ў пачатковай школе.

Маючы гэта на ўвазе праграма навучання так складзена, што каля 70 — 80% усяго часу студэнт прысвячае паглыбленню ведаў выбранага праз сябе прадмета, а астатні час прысвячаецца вывучэнню адной з замежных моваў (рускай, англійскай, нямецкай або французскай), прадметаў у галіне мастацтва, працы ў навуковых гуртках і культурных мерапрыемствах.

Каб паступіць у Настаўніцкую студыю трэба мець:

1) атэстат сталасці (матуру).

2) добрую рэкамендацыю з той школы, якую кандыдат закончыў.

3) добрае здароўе да працы ў школе пацверджанае лекарам (пасведчанне).

4) не больш 30 год жыцця.

Да ўсяго трэба далучыць аўтабіяграфію, метрыку нараджэння, 3 фатаграфіі (37 х 52) і добра вытрымаць уступны экзамен.

У тым годзе экзамен такі адбудзецца ў тэрміне ўстаноўленым для ўсіх вышэйшых навучальных устаноў, т. з. ад 2 да 15 ліпеня 59 г. Экзамен будзе пісьмовы і вусны толькі з выбранага праз сябе прадмета, пасля чаго трэба яшчэ прайсці выпрабаванне слуху і рысунковых здольнасцей.

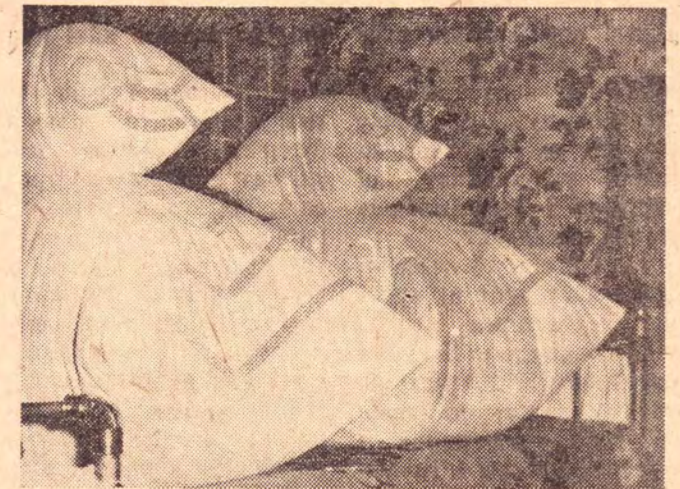
Амаль усім не беластачанам прызнаецца месца ў добра абсталяваным новым інтэрнаце. Многім студэнтам, у залежнасці ад іх матэрыяльнага становішча і ад поспехаў у працы, прызнаецца стыпендыі ў размеры 263 і 175 злотых у месяц.

Дырэкцыя Настаўніцкай студыі падала да ведама, што выпускнікі цякучага года ўсе дакументы павінны зложыць у сваёй школе да дня 15. VI. 58 г., а выпускнікі з мінулых гадоў — у дырэкцыю Студыі да 10. VI. 58 г.

Раю матурыстам падумаць над прапановай дырэкцыі. Акрамя няпоўнай вышэйшай адукацыі можа студэнт адбываць адначасова дзейную службу вайсковай падрыхтоўкі і, што самае важнае, атрымоўвае права навучання ва ўсіх класах пачатковай школы становячыся членам вялікай сям'і педагогаў.

В. ЮЗВЮК
Настаўніцкая Студыя.

Ой мякка спаць...

на такіх падушках, якія быццам горы ляжаць на ложках у нашых вясковых хатах. Прыгожа засланы ложак з горамі вялікіх і малых падушак прыдае своеасаблівае хараство вясковай хаце.

Фото — аа.

Дні асветы, кніжкі і друку прадоўжаны

Агульнапольскі выканаўчы камітэт па справе абходу Дзён асветы, кніжкі і друку паведамляе, што Дні асветы, кніжкі і друку ў гэтым годзе будуць праходзіць не да 18 (як мы пісалі) а да 25 мая.

Менш гадзін

Згодна з прапановай міністра асветы, Рада міністраў пастанавіла пачынаючы ад 1 верасня г. г. паменшыць у пачатковых школах лік навучальных гадзін з 30 на 26 у тыдзень.

Некалькі лічбаў

На Беласточчыне ёсць 322 бібліятэк, у якіх налічваецца 978.533 тамоў кніжак.

* * *

У 1957 годзе наша дзяржава закупіла ў кожную павятовую бібліятэку ў сярэднім па 900 кніжак, а ў грамадскія па 139 кніжак.

Пацікаўся — прачытай

Апошнім часам наш кніжны рынак атрымаў шэраг новых цікавых кніжак на беларускай мове.

«Над Нёманам» — цікавы раман маладога беларускага аўтара Уладзіміра Дадзіёмава. Значную частку гэтага рамана напісаў ён у Гродна.

Аб жыцці сучаснай беларускай калгаснай вёскі расказваецца ў аповесці Івана Шамякіна — «Крыніцы».

Пераажыць сапраўдны рэвалюцыйны пафас можна чытаючы кніжку А. Голубевай — «Клаша Сапашкова».

Вартым увагі ёсць зборнік апавяданняў латышскага пісьменніка Андрэя Упіта — «Апавяданні». Гэтыя апавяданні ў многім адлюстроўваюць жыццё і барацьбу братняга латвійскага народа.

Вялікую цікавасць прадстаўляе кніжка рускай аўтаркі Р. Абловай — «Гэта было ў Беларусі», у якой расказваецца аб гісторыі барацьбы моладзі ў партызанскіх атрадах і ў падполлі.

(ся).

З жыцця Педагагічнага ліцэя ў Бельску

У інтэрнаце

У інтэрнаце Педагагічнага ліцэя ў Бельску налічваецца 165 асоб (145 дзяўчат і 20 хлапцоў). Моладзь інтэрната жыве тут своеасаблівым жыццём. У вызначаных гадзінах устае, лягае спаць, вучыцца і ў вызначаных гадзінах спажывае снеданне, абед і вячэру. У вольных хвілінах тут моладзь іграе на скрыпках. Найбольш любяць іграць Валя Чэчун і Толік Данілюк. Можна таксама часта пачуць меладычныя песні, якія спяваюць дзяўчаты, а запявае Галя Кандрусік.

Ваўкалак

Чараўніца уракла;
Быў я колісь ваўкалакам,
Бегаў чортам ўздоўж сяла,
І к гавядом поўзаў ракам,
І людскую знаў гаворку,
І з сабакамі з надворку
Гаварыць я спосаб меў.
За гумном раз ціха сеў,
Ажно Лыска прыляцеў, —
Як на панскай службе стаў.
Па прыязні ён мне кажа:
— «Кінь, ты, куме, жытло ўражжа:
Цяпер марна прападаеш:
А ты-ж гэткі спосаб знаеш:
Майму пану стань служыць,
Табе добра будзе жыць».
— «А ты дурню, думаў я:
Мне вярнуцца да сяла?
З сваім панам і сялом
Задушыся ты калом,
Хоць галодзен — я свабодзен,
Гдзе мне цягне — там бягу —
На свабодзе прападу,
А ў няволю — не пайду!
Буду вольным ваўкалакам
Ты-ж — на прывязі сабакам!»

З жыцця нашай моладзі

Вечарынка ў Моры

Вёска Мора ў Гайнаўскім павеце даволі вялікая. Цягнецца яна амаль 2 кілометры. У Моры ёсць многа моладзі. Нажаль, гэтая моладзь не мае амаль ніякай культурнай разрыўкі, калі не лічыць забаў, якія тут час-адчасу адбываюцца. Але нават і забавы добрай нельга тут зрабіць, бо ў вёсцы няма святліцы. Зімою забавы адбываюцца па чарзе ў хатах хлопцаў і дзяўчат. Цесныя яны для моладзі, не разгуляешся тут...

Аднойчы давялося мне пабываць на адной з такіх забаў у Моры. Хата запоўнілася моладдзю, пераважна дзяўчатамі, іх тут шмат больш чым хлопцаў.

Хлопцы прыходзілі ўжо падхмеленыя, аднак нельга сказаць, каб былі п'яныя. Апрача тутэйшай моладзі; на вечарынку прыйшлі хлопцы і з навакольных вёсак. І праўду скажу: будучы ў Моры, не заўважыў я, каб тут кепска адносіліся да моладзі з іншых вёсак (хаця, як кажуць, не заўсёды так бывае). Досыць часта хлопцы з Мора не найлепш адносяцца да сваіх сяброў з Крывятыч ці іншых вёсак. Невядома чаму. Мо' баяцца канкурэнцыі ў адносінах да сваіх дзяўчат? А дзяўчаты тут вельмі прыгожыя і таленавітыя. Калі заспяваюць, дык чалавека аж за сэрца нешта хапае.

Так і цяпер. Толькі пачалася вечарынка, а з хаты ўжо паліліся задорныя песні.

Невядома чаму, але ўжо здаўна дзяўчаты падзяліліся тут на дзве групы. На вечарынцы яны ніколі не злучаюцца. Сядзяць і спяваюць заўсёды асобна.

Вось з першай групы прыемна — ціхім, меладыйным голасам пачынае найлепшая пявуня Вера Сачко:

«Что там на горочке чернеет»...

Да яе далучаюцца галасы Мані Хіліманюк, Надзі Назарук, Ніны Шыла, за імі падхопліваюць другія дзяўчаты — і песня палілася ў прастор.

Пакуль спявае першая група, другая група дзяўчат, скептычна ўсміхаючыся, аб нечым перагаворваецца паміж сабой.

— Убачыце, як мы заспяваем, — напэўна думаюць яны, — вочы ад зайздрасці вам пабялеюць!

І толькі першая група закончыла сваю песню, як дзяўчаты з другой, глыбока ўздыхнуўшы, пачынаюць вельмі тут папулярную песню «Пшаніца». Пачынае Оля Кірызюк, за ёю меладыйна падцягваюць Надзя Баравік, Каця і Надзя Герасімюк. Па меры таго, як песня авалодвае сваёй прыгажосцю пачуцці прысутных, прыемныя тварыкі дзяўчат з першай групы нейк дзіўна насупліваюцца.

Ох, гэтая зайздрасць дзявочая! І дзе-ж яе толькі няма?!

А дзяўчаты з другой групы не паддаюцца. Услед за «Пшаніцай» сыплюцца іншыя песні, задзёрыстыя прыпеўкі.

Мабыць, яны задзелі за жывое і гарманіста, бо ён, страпянуўшы грывай кучаравых валасоў, расцягнуў да адказу мех гармоніка і разануў «рускага».

Моладзь ажывілася, прыўстала і, утварыўшы пасярод хаты круг, застыла ў чаканні. Зрабілася ціха, ціха. Раптам усе расступіліся, прапускаючы ў круг расчырванелую Надзю Хіліманюк. Яна ў такт рытмічнай музыцы, прытупваючы абцасікамі чорных туфлікаў, надзетых на зграбныя, быццам точаныя ножкі, проста паплыла па кругу. Штораз хутчэй, штораз шпарчэй, штораз плаўней плыла невялікая зграбная фігурка. Здавалася, вось, вось з-пад яе туфлікаў сыпануць іскры.

Не вытрымалі тут і іншыя танцоры і, уварваўшыся ў круг, ходырам захадзілі за Надзяй. А яна то адступае, дробненька прытупваючы ножкамі, ды залётна ўсміхаючыся, то ізноў пойдзе ў такую атаку, што хлопец - небарака не мае дзе і падзецца ў кругу.

Ох і ўмее Надзя танцаваць «рускага»! Мала хто тут з ёю станцуецца.

Вельмі цікава пабыць у Моры, пабачыць як моладзь гуляе на вечарынцы. Вечарынкай не менш тут цікавяцца і старыя. Часта напхаецца тут столькі жанчын, а то і старэнькіх бабулек, што павярнуцца няма дзе.

Вядома, ім-жа цікава пабачыць гэта, паўспамінаць сваё мінулае. Ну, і вельмі-ж ужо дарэчы назаўтра абгаварыць кожнага, папляткарыць удосталь.

Таленавітая моладзь у Моры. Толькі яна неарганізаваная. І што яшчэ горш, няма тут каму кіраваць арганізацыяй культурнага жыцця.

Настаўнікі Пачатковай школы ў Моры (усе яны маладыя) не прыходзяць на вечарынкі, ды і зусім не цікавяцца жыццём моладзі.

А шкада. Пры добрай ахвоце яны, несумненна, маглі-б шмат дапамагчы ў арганізацыі культурнага жыцця моладзі вёскі Мора.

На падставе карэспандэнцыі апрацаваў ШУЛЯК

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Кураняты без курыцы

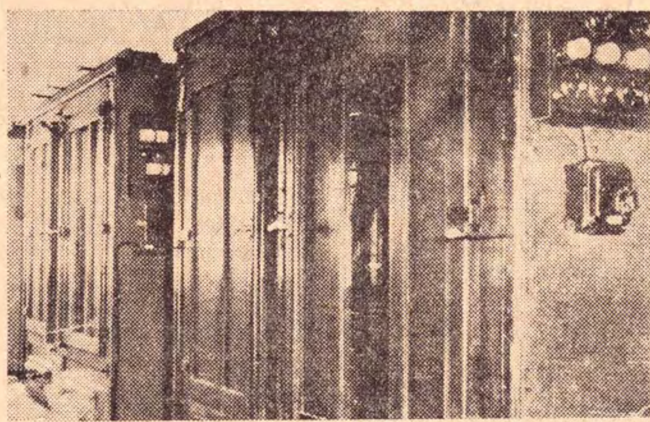
Калі набліжаецца вясна, амаль у кожнай вясковай хаце можна ўбачыць курыцу, качку ці гусь, якія сядзяць на яйках у кошыках ці скрынях і выседжваюць малых пісклянят.

Гэтакі спосаб выседжвання гусянят ці куранят быў вядомы, мусіць, у старажытным Егіпце і сярэдневякоўі. Аднак сучасны чалавек не вельмі хоча згаджацца з правамі натуры і традыцыямі. Нават і ў гэтай галіне ён вырашыў змяніць нешта на лепшае дзеля сваёй карысці.

Пачаліся першыя спробы. Трэба было мерыць тэмпературу ў гнязлзе ў той час, калі выклёўваліся кураняты, вільготнасць паветра пад жыватом птушкі, якая сядзела на яйках, пільнаваць, праз колькі часу яны варочаюць яйкі пад сабою і інш.

Потым людзі, якія гэтым займаліся, пачалі будаваць нешта накшталт скрынь, абаграваць іх электратокам, рабіць штучную, патрэбную вільготнасць. З яечак, паляжаўшых у такіх умовах, сталі вылупліваццa кураняты. Прайшло ўжо шмат гадоў, навука рынулася далёка наперад. Сёння інкубацыя куранят ужо стала шырока вядомай справай.

На вуліцы Польнай у Бельску стаіць новы прыгожы будынак, ад якога яшчэ цягне пахам свежай фарбы і вапны. У гэтым будынку адбываецца інкубацыя куранят. Адтуль разыходзяцца кураняты на ўвесь Бельскі, Семятыцкі і Гайнаўскі паветы.

Інкубатары, у якіх адбываецца штучнае выклёўванне куранят.

Уваходзім у сярэдзіну будынка. На партэры змяшчаецца бюро, пункт скупу яек і продаж куранят. Інкубацыя куранят адбываецца навярху. Вялікае прасторнае памяшканне. Ціха гудуць электрычныя матоpы. У два рады стаяць вялікія інкубатары, на якіх мноства пераключальнікаў, правадоў і іншых прылад, якія паказваюць вільготнасць паветра і тэмпературу. За ўсім сочыць пільнае вока сімпатычнай жанчыны Ірыны Жох, якая з'яўляецца тут загадчыцай. Яна сама назірае за тым, як працуюць усе абсталяванні і вылупліваюцца кураняты.

Ірына Жох падводзіць да інкубатараў і растлумачвае мне ўвесь працэс выклювання куранят.

І вось аказваецца, што ў адзін такі інкубатар можна пакласці адразу 4.800 штук адабраных яек. Рэгулiруецца патрэбная тэмпература (37,8°), адпаведная вільготнасць і вентыляцыя — усё, зразумела, пры дапамозе току. Пасля 18 дзён яйкі перакладаюцца ў другую частку інкубатара, дзе яны ляжаць яшчэ тры дні, пасля чаго пачынаюць выклёўвацца кураняты. Такім чынам, пасля 21 дня паяўляюцца на свет прыгожыя, жоўценькія кураняткі, якіх прадаюць на месцы па 5 зл. за штуку кожнаму, хто толькі хоча іх купіць. Як бачым зусім не дарага. Кураняткі вельмі добра гадуюцца, нават вопытныя вясковыя гаспадыні гавораць, што яшчэ лепш, чым тыя, якіх курка высядзела.

Вядома, здараецца і так, што некалькі працэнтаў яек адыйдзе. Але ці-ж гэта толькі ў інкубатарах? І з-пад курыцы таксама многа ва... не выклёўваецца.

Гавораць, што да вайны ў Польшчы было ўсяго толькі 4 інкубатары, а сёння толькі ў адным Беластоцкім ваяводстве працуе 9 інкубатарскіх станцый. У адной толькі бельскай станцыі ёсць 7 інкубатараў, дзе зараз можна абаграваць больш чым 30 тысяч штук яек. У гэтым годзе бельская інкубатарская станцыя плануе ў перыяд інкубацыі вывесці (ад сакавіка да ліпеня) каля 100 000 штук куранят. Адным словам, яек, напэўна, не будзе бракаваць.

З цікавасцю і захапленнем аглядаў я інкубатары, тысячы яек, якія ў іх знаходзяцца і маленькіх куранятак, якія штучным спосабам з'явіліся на свет. Ну, што-ж, чалавек змяняе свет.

Тэкст і здымкі:
А. АМІЛЬЯНОВІЧА

Загадчыца інкубатарскай станцыі Ірына Жох з куранятка-мі, якія толькі што вылупіліся з яек.

Сельскагаспадарчыя парады

Вясновыя шкоднікі ў полі

Ва ўзыйшоўшым ярым збожжы, а таксама і бураках можна заўважыць пажоўклае каліўе — яно вяне і падсыхае. Каліўе такое лёгка выцягваецца з зямлі, таму што карэньчыкі яго падгрызены. Калі вакол такога каліўя ячменя ці аўса адгарнуць зямлю — то можна знайсці там тоненькіх на 2 — 3 см даўжыні цёмна-іржавага колеру, падобных да кавалка іржавага дроту вусеняў інакш называных друтоўцамі.

Вусені гэтыя з'яўляюцца, часцей за ўсё, у глебах лёгкіх, пухкіх, і жывуць зараз-жа пад паверхняй, не глыбей як на даўжыню пальца, разлазяцца і грызуць усё, што сустрэнуць па дарозе. Азіміну нішчаць ужо восенню. Пасля зімою, хаваюцца глыбей у глебу, а вясною ізноў падбіраюцца пад паверхню і падгрызаюць карэнне збожжавых раслін.

Як толькі пакажуцца гэтыя шкоднікі, зараз трэба моцна скатаць зямлю кольцападобным валам, або вытаптаць шырокую дарожку ў полі навокал гэтага месца, у якім шкоднікі размножыліся. У выніку таго, яны не змогуць разлезціся далей, а тымчасам рэшта збожжа падрасце, узмоцніцца і пойдзе ў корч. Гэтых шкоднікаў можна таксама іншым спосабам вынішчыць. Калі ўжо дарожка пратаптана — тады вакол тых месц, дзе гэтыя шкоднікі знаходзяцца параскладаць на полі парэзаную бульбу і паўпіхаць яе ў зямлю так, каб часткова было відаць на паверхні. Бульбу параскладаць густа на адлегласць поўкроку адзін ад другога. Шкоднікі абсядуць яе, а на другі дзень іх можна сабраць і знішчыць у гарачай вадзе.

Л о к а с ь. Вусені локася — збожжавага жука. сядзяць улетку на межах пад каменнем і т. п. Іх выгляд: шэрыя, святлейшыя бакі, чорныя галовы, 2 да 2 1/2 см даўжыні парослыя барадаўкамі і валаскамі.

Ноччу яны вылазяць на паверхню глебы і падгрызаюць маладое збожжа, зараз-жа панад зямлёю, пасля чаго лісцё раслінкі жоўкне, сохне і ападае.

Вусеняў гэтых могуць знішчаць куры, дамовае птацтва і іншае вясною і восенню тады, калі гаспадар арэ палеткі. Добра, калі звалаваць глебу жалезным кольцападобным валам, гэта ўтрымоўвае на нейкі час шкоднікаў на адным месцы.

Польныя слімакі (без скарупіны) часцей за ўсё прычыняюць шкоды на маладых вясновых і асенніх засевах, асабліва жыта, канюшыны, і т. п. На вільготных палетках знішчаючы лісцё, а ў гародах, дзе вільгаць, яны дзіравяць лісцё капусты. Слімакоў гэтых можна знішчыць пасыпаючы ўсё навокал асцюжыстай ячменнай мякінай. Шкоднік ў гэтых знішчаюць таксама хатнія птушкі, асабліва качкі.

Гэта толькі некаторыя шкоднікі, якія моцна знішчаюць нам наша збожжа і гародніну. Ёсць іх значна больш. аб якіх як зважгы і аб іх знішчэнні можна даведацца ў кніжцы п. заг. „Ochrona roślin — Strawińskiego.

Л. ВАЙТОВІЧ

(Пачатак на стар. 8)

Я стаў аднекваццa, шукаць прычыну, каб не ісці ў госці. Але, відаць, Маланка толькі і чакала пасланца ад Апанаса. Яна не толькі сама хуценька стала апранацца і дзякаваць Гапцы, што добрыя суседзі не забыліся пра нас, старых, але і мяне пачала штурхаць, каб хутчэй апранаўся.

— Ну, дзед, чаго цярэбішся, як гусак на прадвесні? Хутчэй насоўвай кажух, каб не спазніцца, на першачок!

— Не шукай ліха, баба...

—Ціпун табе на язык! Ты вось менш мудрагель, а больш слухай разумных людзей, у тым ліку і мяне. З людзьмі трэба жыць па-людску. І ад чарачкі не адмаўляйся, калі добрыя людзі просяць.

— Чую, чую ўсім сваім нутром, што «добрыя людзі» паставяць не толькі чарачку, а добрую чару, так што горка стане і не раз гікнеш, пакуль яе вып'еш...

У Апанасавай хаце людна, весела, шумна, душна. Пахне рознымі прысмакамі і праціўным самагонам. Ужо падпіўшыя госці хрыплымі галасамі песні пяюць. У перапынках развязныя і непрыстойныя гутаркі. Чоканне напоўненых кубкаў і шклянак. Выкрыкванне тостаў. Бразганне пасуды на стале. Былы царкоўны староста Мацвей Спірыдонавіч, разгладзіўшы сівую бараду і ўцягнуўшы ў свае кастлявыя грудзі многа паветра, казліным тэнарам зацягнуў: «З віном мы радзілісь, з віном і умром...»

Клапатлівыя таты і мамы не забывалі сваіх дзетак і падзадорвалі: «А ну, Юрачка, пакажы. што ты хвацкі хлапчына, выхілі ўсю чарку да дна! Хай будзе сорамна Васільку і Міколцы, якія ледзь па палавінцы выпілі...»

Апанас, як і прыстала гаспадару, не зважаючы «на палітычныя погляды і рэлігійныя перакананні» сваіх гасцей, змагаўся за «добрасуседскія адносіны». Але п'яныя госці, не разумеючы намераў гаспадара, накінуліся на Апанаса. І за сваю паслугу, як узнагароду, Апанас меў нос, як дулю, ліхтар пад правым вокам і скрыўленую сківіцу.

Магчыма, пасля гэтай вясёлай каляднай бяседы былі-б і пацыенты ў хірургічным шпіталі, каб не перашкодзілі гэтаму тры міліцыянеры, якія без запрашэння з'явіліся ў «госці», напісалі пратакол на Апанаса за «прадукцыю» самагону, і запісалі сабе ў кніжцы ўсіх прысутных гасцей. І мы з Маланкаю трапілі ў гэтую кніжыцу. «Зарэгістраваныя» госці хутка паразыходзіліся.

Прышлі і мы з Маланкаю з гасцей Маўчым.

— Чаго-ж маўчыш, як пень? — нібы злосна буркнула Маланка, лезучы на печ. — Навошта цябе несла да гэтага рудага фармазона?

— Маўчы Маланка, бо не вытрымаю і дзяжку схаплю!...

— Што-ж ты за мужчына, калі жанчын слухаеш, каб ты быў дзед, як след, то замест ісці ў госці, лепш на печы паляжаў-бы. А за маю непаслухмянасць трэба было мяне мокрым дубцом адсцябаць. Такі праўду добрыя людзі кажуць: калі мужык бабу не б'е, то першы знак, што яе не любіць. Няшчасная я кабеціна! Усё жыццё ты мяне не любіў, не любіш і на старасць...

Кончылася для мяне гэтае свята турмою. На следстве Апанас набрахаў, што самагон мы з ім гналі разам, а за такія справы ўзнагарода вядомая. На следстве немагчыма было выкруціцца.

— Бочка твая? — пытае следчы.

— Мая.

— Самагон піў у Апанаса Чумы?

— Выпіў пару чарак.

Следавацелю, а пасля і суддзям нічога больш і не трэба было. «Саўдзельнік у прадукцыі самагону і субяседнік пры распіванні»... Вось і мая віна.

На судзе ўсе атрымалі па заслугам, і найбольш за ўсіх Апанас Чума. На другім месцы быў я і ўрэшце госці. Усе ўжо адбылі кару, нават і я, а Апанас яшчэ не так хутка выйдзе на волю.

У турме я расказваў сваім таварышам, што трапіў сюды толькі праз Маланку. Усе мне вельмі спачувалі і раілі падаць у суд на развод з Маланкаю.

Усебакова абмеркаваў я гэтую справу і пастанавіў не разводзіцца, бо спакон вякоў ніхто з нашага роду не разводзіўся. Хаця-б там жонка была самай ліхой ведзьмай кіеўскай, а ўсё-ж дажывалі з ёй век. Так і я цярпліва буду чакаць шчаслівай смяртухны Маланкі.

Дай Бог здароўя Панфілу, успомніў ён пра мяне: «Нешта Дзед Марцін замаўчаў, відаць Маланка не дазваляе пісаць...» — Гэтак ён пісаў у сваім лісце да Дзядзькі Ляваня.

А мне не да пісання было. Я гэтых пару месяцаў дзень у дзень бульбу чысціў у турэмнай кухні, а ў вольныя хвіліны апавядаў сваім таварышам беларускія народныя казкі.

Дзед МАРЦІН.

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Не будуць браць грошай за збіранне ягад і грыбоў у дзяржаўных лясах

Паведамляем нашых чытачоў, што ў мінулым тыдні Міністэрства лясніцтва анулявала сваю пастанову аб аплаце за збіранне ягад і грыбоў у дзяржаўных лясах.

Сяляне будуюцца

Вёска Бандары ў Беластоцкім павеце — гэта зусім невялічкая вёсачка. Тут усяго 18 дамоў.

Яшчэ нядаўна большасць з іх — гэта былі нізенькія спарахнелыя, амаль 100-гадовыя хаткі. Апошнім часам вёска зусім змяніла сваё аблічча. За апошнія гады прыгожыя дамы пабудавалі Язэп і Фёдар Казберукі, Уладзімір і Фёдар Баршчэўскія. У гэтым годзе закончаць пабудову новых дамоў Мікалай і Васіль Міруці і Уладзімір Бура. Новую палавіну ... а свайго дома, дабудоўвае і Уладзімір Баршчэўскі. Пройдзе яшчэ нейкі час і ў невялічкай вёсцы Бандары будуць самыя прыгожыя жыллёвыя і гаспадарчыя будынкі. (вб)

*

І у вёсцы Кузава, Гайнаўскі павет, будуюць новыя дамы — Іван Саўчук і Гардзей Саўчук. Шмат новых будынкаў будуецца ў Рыбалах (Бельскі павет), а ў вёсцы Сычы (Семятыцкі павет) амаль кожны гаспадар будуе сабе што-небудзь новае. (мх)

Ці ведаеш, што...

...нованароджаны кіт мае 7 метраў даўжыні і цяжэе па 100 кг. у дзень

* * *

...найменшы сабака (спецыяльная парода) важыць не больш як 100 грам і змяшчаецца ў кілішку ад віна.

Гал. рэдактар
Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA"
Organ Białoruskiego Tow. Społ.-Kult.
Adres redakcji Białystok ul. Wesołowskiego nr 1 tel 25-89
Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW «Prasa»
Redaguje Kolegium.
Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2 40 zł
Kwartalnie — 7 20 zł
Półrocznie — 14 40 zł
Rocznie — 28 80 zł
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch"
Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju
Cena prenumeraty zagranicą: kwartalnie 10 15 zł. półrocznie 20.30 zł i rocznie 40.60 zł.
Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa
BZG Nakł. 5.500 E-2

Аднак у Крынках можа быць малачарня

Нядаўна — № 17 «Нівы» — мы пісалі аб тым, што ў Крынках (Сакольскі павет) патрэбна нанава адкрыць малачарню. Сцвярджалася, што на пачатак неабходна нанава ўтварыць хаця-б Аддзел Павятовага Аб'еднання малочнай кааперацыі.

У сувязі з гэтым, прадстаўнік нашай рэдакцыі меў размову з тав. Рузга — віцэ-дырэктарам Акруговага Аб'еднання малочнай кааперацыі ў Беластоку. Аб выніках размовы паведамляем усіх зацікаўленых гэтай справай: —

Як вядома, у будынку былой малачарні ў Крынках наладжана раённы злiўны пункт. Каб палепшыць закупкі малака ў ваколіцы мястэчка, Акруговае Аб'еднанне ў Беластоку афіцыйна абавязала Павятовае Аб'еднанне малочнай кааперацыі ў Саколцы, звярнуць назад для Крынак вялікую электрычную цэнтрыфугу і тры меншыя цэнтрыфугі, якія будуць размешчаны ў акалічных вясковых злiўных пунктах. Апрача гэтага, будзе таксама звернуты і пастэрызатар. Сакольская малачарня абавязана рэгулярна дастаўляць у Крынкі ўсе належныя малочныя адпады. А ў бліжэйшы час, Акруговае Аб'еднанне ў Беластоку разважыць магчымасці ўтварэння ў Крынках нанава Аддзела Павятовага Аб'еднання малочнай кааперацыі. Прапануецца, каб на малачарню Аддзела прыстасаваць таксама будынак былой мясцовай электрастанцыі. Аднак гэты будынак павінен перайсці на фармальную ўласнасць Павятовага Аб'еднання малочнай кааперацыі ў Саколцы. У гэтай справе патрэбна радыкальная дапамога мясцовай Грамадскай рады.

У выпадку, калі дастаўкі малака ўзрастуць у сярэднім да некалькіх тысяч літраў у дзень, тады Акруговае Аб'еднанне ў Беластоку ахвотна яшчэ раз разгледзіць магчымасці ўтварэння ў Крынках самастойнага малачарскага кааператыва.

Калі акалічныя актывісты малочнай кааперацыі апраўдаюць свае дамаганні на фактах дык у Крынках напэўна будзе ўтвораны кааператыў. (ся)

Калі з Міхалова ў Ялоўку будзе пабудавана новая дарога

У выніку таго, што ў Беластоцкім павеце вельмі дрэнныя дарогі насельніцтва прыгранічных вёсак, так сказаць, зусім адлучана ад свету. Зімой, або ў дажджлівую восень, аўтобус ПКС з Беластока даязджае толькі ў Міхалова. У Ялоўку даязджае ён толькі летам, калі дарог добра падсохне. А з Міхалова ў Ялоўку каля 30 кіламетраў. Паспрабуй, дайдзі чалавеча. Вядома, сялянам вельмі часта патрэба пабыць у павеце (Беластоку), але як-жа дабрацца. Чыгункі няма, аўтобус не даязджае.

Мы звярнуліся па гэтай справе да кіраўніка дарожнага аддзела прэзідыума ПРН у Беластоку. Ён адказаў, што пабудова шасейнай, першакласнай дарогі з Міхалова ў Ялоўку намечана ў плане Беластоцкага раёна эксплуатацыі публічных дарог і распачнецца ў 1960 годзе. (вб)

СПОРТ

Мары Паўла Астапчука

Паўлу Астапчуку 22 гады. Жыве ён у Дубічах Асочных, Гайнаўскага павета. Людзі вёскі і ваколіцы часта бачаць праязджаючы дарогай яго танклявы сілуэт. Велагонка з'яўляецца складо[ю] і часткай жыцця Паўла. Веласіпед прыцягваў яго да сябе ўжо тады, калі ён быў яшчэ малым дзіцём. Некалькі год таму назад ён купіў сабе стары веласіпед. Колькі радасці было...

У 1956 г. на гэтым веласіпедзе ён паехаў у Гайнаўку. Камітэт фізкультуры арганізаваў велагоншчыцкія спаборніцтвы на 40-кіламетровым шляху даўжыні Гайнаўка — Белавежа.

Павел з прагнасцю паглядзеў на новыя веласіпеды, спартыўныя касцюмы. «А што, каб так і мне паспрабаваць» — мільгнула яму ў думках. Крыху нясмела падыйшоў да камісіі і папрасіў, каб запісалі яго на спісак. Калі члены камісіі паглядзелі на яго веласіпед — усе, як адзін, голасна зарагаталі.

На такім веласіпедзе яшчэ ніхто не ўдзельнічаў у велагоншчыцкіх спаборніцтвах. Так, не ўдзельнічаў, але Павел пастанавіў удзельнічаць. Так прасіў, што камісія згадзілася нарэшце. Гэтых спаборніцтваў Павел мусіць ніколі не забудзе. На мэту прыехаў другім. Сабраная публічнасць сустрэла Паўла бурай апладысментаў.

Сабраўшы крыху грошай Павел купіў сабе поўгоначны веласіпед і распачаў сістэматычныя трэніроўкі. Незадоўга ізноў рыхтавалася велагонка на шляху Гайнаўка — Белавежа. На гэты раз Павел першы прыехаў на мэту. Потым спаборніцтвы ў Бельску-і адляскім і нарэшце ваяводскія спаборніцтвы Л(ь)ЗС у Беластоку. Тут Павел займае трэцяе мейсца.

У 1957 годзе ўдзельнічае ў V-тай спартакіядзе Л(ь)ЗС у Любліне. Тут сустракае яго няшчасце — сапсаваўся веласіпед і прыйшлося выйсці са строю. Цяжка перажываў Павел гэты момант. Але гэта не ўстрымала яго ад далейшых трэніровак. Л(ь)ЗС дае яму гоначны веласіпед. Хоць няма інструктара, аднак Астапчук праходзіць трэніроўкі. Штодзень праязджае 60 км дарогі, а ў нядзелю — 100. Трэніруецца штодзень.

Найгорш, што з павятовай рады Л(ь)ЗС у Гайнаўцы ніхто ім не цікавіцца, ніхто не павучыць як трэба трэніравацца, калі і якія спаборніцтвы адбываюцца. Адным словам Павел Астапчук пакінуты сам сабе — свайму лёсу. А чаму? Ён-жа, што-б там ні стала, так хоча быць велагоншчыкам. Ці ёсць магчымасці? — Так! Ён не п'е гарэлкі, не курыць, займаецца фізкультурай — гэта хіба мае значэнне. Яго адзінай марай — удзельнічаць у гэтым годзе ў велагонцы навакол Беласточчыны. Хто ведае, можа нава[т] будзе велагоншчыкам нацыянальнай кадры. Гэтага і жадаем ад усяго сэрца Паўлу Астапчуку.

Юнакі, бярыце прыклад з Паўла Астапчука.

Тэкст і фота. — А. А.

Бясплатны пункт юрыдычных парад адкрыты ў рэдакцыі „Ніва" кожны чацвер ад 11-12 гадзін.

Дзе набыць пушных звяркоў

У № 17 «Нівы» я прачытаў артыкул — «Звяркі, якія даюць каштоўныя скуркі». Ён мяне вельмі зацікавіў! Шкада толькі, што ў ім не ўспамінаецца, дзе можна-б было гэтых звяркоў набыць? Асабіста цікавіць мяне гадоўля норак, шыншылаў, лісічак і нутрый.

Прашу Вас, дайце шырэйшы адказ на гэтую тэму.

З пашанай
АЛЯКСЕЙ СЫЧЭЎСКІ
Бельск, вул. Навоткі № 10/а

Паважаны грам. Аляксей Сычэўскі

Спецыялістычныя парады і продаж пушных звяркоў праводзіць Ваяводскае Аб'еднанне гадоўцаў пушных звяркоў і дробнай жывёлы ў Беластоку. Вось яго адрас:

Wojewódzki Związek Hodowców Zwierząt Futerkowych i Drobnego Inwentarza.
BIAŁYSTOK, ul. Warszawska nr 39, tel. 26-82 (skrytka pocztowa 14)

Тут можна хутка набыць патрэбную колькасць звяркоў і атрымаць указанні што да іх гадоўлі.

А вось некалькі даных аб цікавячых Вас звярках.

Норка — размнажаецца раз у год прыводзячы на свет ад 3 — 11 штук сляпых маленстваў. Пара норак каштуе да 6.000 зл. Невырабленая скурка норкі каштуе ад 1.100 да 1.300 зл.

Нутрыя — размнажаецца круглы год прыводзячы на свет ад 4 — 12 маленстваў. Пара нутрыі каштуе ад 700 — 800 зл. Невырабленую скурку можна прадаць цаною ад 100 — 500 зл. (у залежнасці ад гатунку).

Шыншылы — вельмі дарагі звер. Пара каштуе каля 60.000 зл.

Лісічкі — размнажаюцца раз у год — на прадвесні. Тройка лісаў каштуе да 15.000 зл. Вырабленая скурка каштуе ад 3.000 — 8.000 ...

(ся)

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

Надзя С. з Саколкі піша: «Дарагое Сэрцайка! У мінулым годзе я закончыла прафесіянальную школу і стала працаваць. Цяпер мне якраз дваццаць год. Ва ўстанове сваёй я пазнаёмілася з мужчынай на 10 год старэйшым за сябе. Язэп мне спадабаўся і я яму таксама. Сталі мы з ім спатыкацца пасля працы, разам праводзіць час, размаўляць аб нашай будучыні. Але тут адна справа, якая з'явілася прычынай непаразуменняў і перажыванняў. Язэп быў ужо жанаты, толькі развёўся з жонкай. З першай жонкай у іх было дзіцё. Прычынай разводу былі дрэнныя паводзіны жонкі і адносіны яе да яго. Калі мае бацькі і сваякі даведаліся аб гэтым, забаранілі мне сустракацца з Язэпам, а тым больш выходзіць замуж. Намагаюцца пераканаць, што з Язэпам я не буду шчаслівай: што ракей, ці пазней ён вернецца да першай жонкі і гд. Я люблю Язэпа. Наогул, ва ўстанове таксама яго ўсе любяць і паважаюць. Усе гавораць, што жонка зрабіла яму вялікую крыўду, што яна не варта яго. Парадзь, дарагое Сэрцайка, што мне рабіць у гэтым выпадку».

*

Дарагая Надзя! Спачуваю табе і зразумелым мне з'яўляецца становішча тваіх бацькоў у адносінах да гэтай справы. Бацькі хочуць, каб ты была шчаслівай. Не хачу, каб яны мяне дрэнна зразумелі, але раю табе так, як на мой погляд найбольш слушна. Ці з разводчыкам жыццё можа скласціся добра? — можа! Бываюць часам такія цяжкія жыццёвыя моманты, з якіх няма іншага выхаду як толькі развод. Развод для абодвух бакоў бывае самым шчаслівым выхадам. Калі ў Язэпа вінавата была жонка, тады ты не павінна ў нічым сумнявацца. Трэба верыць людзям.

Мае фармальны развод, разумее ўсю крыўду, якую адчуў з боку жонкі і хаця, несумненна, любіць дзіцё і дапамагае яму матэрыяльнымі сродкамі — не захоча вяртацца да мінулага. Пастарайся вельмі сур'ёзна паразмаўляць з бацькамі, пераканай іх. Зрабі ўсё-ж так, як сэрца падкажа. Аднак не рабі нічога раптоўна не перадумаўшы.

СЭРЦАЙКА

Рэдакцыйная пошта

Е. К. Вершы «Родная мова» і «Армія міра» атрымалі. Яшчэ яны нічым не розняцца ад папярэдніх вашых вершаў. Не можаце памастацку выказаць свае пачуцці. Зрэшты Вы самі трапна ацэньваеце свае вершы. Прыміце прывітанні.

П. М.—Бельск. Верш «Русалка» атрымалі. Скажам проста: слабы ён. Магчыма, што іншыя будуць лепшымі. Гумар выкарыстаем. Здымкі змяшчалі-б таксама, абы не з адной аколіцы. Трэба падпісаць, што здымак уяўляе сабой. Ахвотна прымаем Вас у лік нашых карэспандэнтаў і жадаем знайсці для нас многа цікавых матэрыялаў.

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Усякая усячына

Непаслухмянасць

Перад каралеўскім палацам англійскай каралевы стаяць на варце гвардзейцы ў сярэдневяковых мундзірах, з высачэзнымі мядзвежымі папахамі на галаве. Яны лічацца адной з характэрных своеасаблівасцей Лондана.

Нядаўна трох салдат гэтай гвардыі было пакараных за непаслухмянасць. У чым-жа заключалася віна гэтых паважных гвардзейцаў? Паколькі ім страшэнна нудзіцца стаяць без руху на варце праз доўгія гадзіны яны ў сваіх папахах заінсталявалі радыёпрыёмнікі з навушнікамі.

У якім узросце жэняцца

Кожны край на сво способ рэгуліруе ўзрост, у якім людзі жэняцца і выходзяць замуж. У Польшчы да гэтага трэба, каб муж і жонка мелі закончаных 18 год жыцця. У Швецыі муж павінен мець 21 год, а жонка 18 год, у Швейцарыі і Нарвегіі, мужчыне хопіць мець 20 год. Затое ў Нігерыі мужчына можа жаніцца маючы 15 год, а жанчына выходзіць замуж закончыўшы 12 год жыцця.

Алкаголь у цюбіках

У Японіі незадоўга паступіць у продаж алкаголь без вады. Ён будзе прадавацца ў цюбіках, як зубная паста.

Дзірка ад абаранка

Уявіце сабе, людзі добрыя, заходжу я ў краму ГС купіць абаранак, а мне яго ў паперцы падаюць.

— Паненачка цудоўная, навошта паперка, я тут абаранка з'ем, — кажу прадаўшчыцы. А яна мне адказвае: — е ще наздароўе, трымайце абаранка ў паперцы і абгрызайце, мо' быць рукі запыленыя і бактэрыі перанясуцца на абаранак, а ў паперы больш гігіенічна.

Здзівілі мяне гэтыя словы, жую хрусткі абаранак і бачу — у краме стаяць малыя бочачкі. З цікавасці пытаю, што за бочачкі і чую ў адказ, што гэта селядцы. У каго, сям'я невялікая — бяруць пяцікілограмовую бочачку, а калі большая — дык васьмікілограмовую.

Сялянам гэта нават добра. У бочках селядцы могуць доўга ляжаць ў сваім расоле — не псуюцца. У любы момант можна бульбы наварыць, цыбулю пакрышыць, селядца ачысціць і каралеўская яда гатова.

— Сапраўды, вельмі выгодна, — згадзіўся я перажоўваючы абаранак, а прадаўшчыца горда глядзіць на мяне і гаворыць: — гэта яшчэ не ўсё, а вось цукар мы прадаем у пергаментных торбачках, нават у дажджлівую пагоду людзі сухім яго дамоў грынясуць. Ёсць у нас соль для жывёлы і для кухні — вось якая — прадаўшчыца паказала пальцам на бялюсенькую, як зубны парашок соль.

Пакупнікаў у гэты час у краме не было, затым прадаўшчыца далей растлумачвала ўсё папарадку: — наша крама абслугоўвае пяць вёсак, маем каня і закрытую платформу. Гэтай будай возім прадукты першай патрэбы па вёсках і прадаем тавар на мейсцы. Таму насельніцтва гэтых вёсак не патрабуе хадзіць за 3, а то й 5 кіламетраў да нас у краму ў часе палявых работ, а гэта вялікая выгода насельніцтву. Ад гэтых слоў я ледзь не задавіўся абаранкам.

Падумаць толькі, які вялізны паварот на лепшае з боку вясковага гандлю да пакупніка.

Толькі з адной справай тут дрэнна. Менавіта з тым, што я на пачатку фельетона прапаную ўявіць усё гэта чытачам, таму што ў сапраўднасці крамы ГС працуюць так, як гэта мы, дарагія чытачы, у сябе бачым.

Выходзіць, што з гэтай справы, пакуль што, атрымоўваецца дзірка ад абаранка.

Дзядзька Лявон.

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

* * *

Адзін мудрэц сказаў:

— Кожнага, хто гаворыць, што ён пагарджае багацтва, я лічу лгуном, пакуль ён не дасць мне пераканаўчых доказаў што ён ім не з'яўляецца. Калі-ж я перакачаюся ў праўдзівасці яго слоў, тады я ўпэўнена скажу, што ён дурань.

* * *

Бяззубы старэча і малады дзяцюк сядзелі побач і елі. І той і другі раптам заплакалі.

Спыталі старэчу:

— Чаму ты плачаш?

Старэча адказаў:

— Няма у мяне зубоў, цяжка жаваць. Гэты дзяцюк усё з'еў і аставіў мяне галодным.

Тады спыталі дзяцюка:

— А ты па чым плачаш?

Той адказаў:

— Пакуль я жаваў, ён глытаў кавалкі цалкам і аставіў мяне галодным.

Новавольскія дзяўчаты

Нова Воля — вёска родна,
І прыгожая наўгляд.
Колькі вербаў і бярозаў,
Колькі хлопцаў і дзяўчат.

Я аб хлопцах не пішу,
А чаму — вось вам скажу:
Бо цяпер няма мне часу,
А я часам даражу.

Вось дзяўчаты, што іное,
Як анёлкі, ну якраз.
Хлопец мусіць закахацца,
Хай убачыць толькі раз.

Вочы так як васілёчкі,
Аж не верыцца табе,
Што такія дзяўчыначкі
Жывуць тут-ка, на зямле.

Гляньце вы на Маню гэту,
Што жыве там на канцэ,
Так як лялячка адзета,
Існы анёл на зямле.

Альбо возьмем Маню другу,
Чы не цуда тут-ка зноў?
Вось за гэтаю дзяўчынай
У агонь-бы я пайшоў.

Па калейцы, Маня трэцця.
Тут без слоўніка — ні руш.
Я і з слоўнікам прыгожасць
Апісаць яе не дуж.

А калі ўзяць Людмілу,
Каб яе мне апісаць,
Трэба смела пуд чарніла
І паперы пудаў пяць.

Можа, трохі пачакаўшы,
Я паперы больш знайду,
Тады можа і аб хлопцах
Усё-ткі нашых напішу.

Кожну пятніцу чакаем,
Пісьманосца выглядаем,
Каб хутчэй «Ніву» дастаць,
Пра салістак прачытаць.

М. Г. і Я. С.

Пахваліўся

— Бачыце, як правільна я гавару па-нямецку — хваліўся адзіч студэнт — зусім як бэрлінчык.

— Так, гэта праўда — адказаў яму прафесар — зусім, як нованароджаны бэрлінчык.

Як я ў турму трапіў

Аднак-жа праўду кажа старая пагаворка, што «ад турмы і торбы не адракайся». Святая праўда!

Не адзін з мужчын, асабліва спрытны, можа і ўвільнуў-бы ад здзейснення гэтай жыццёвай праўды, каб не жанчыны, якіх добры Бог стварыў, напэўна толькі на наша няшчасце.

Ад Евы пачалося ўсё няшчасце на нашым белым свеце, гэта значыць ад той жанчыны, якая мела нахабнасць спрацівіцца нават самому Богу дык чаго-ж добрага можна чакаць ад яе насення! Мая-ж Маланка таксама Евінага роду.

Людзі кажуць, што чалавека касога, ды пры тым яшчэ рудога, сцеражыся, як агню...

Якраз за пару тыдняў перад Калядамі, прыкавыляў да мяне сусед — Апанас Чума, касы, крывы і руды, ну такі руды, як свіння, якая выскачыла з пажару.

Праўду кажучы, ніхто яго не любіць у сяле. Усе яго асцерагаюцца, як злыдня, бо ён сваімі паганымі вачыма наводзіць бяду не толькі на людзей, але нават і на жывёлу, ну, проста чараўнік, трасца яму ў костачкі! Паглядзіць на дзіцё, падзівіцца, тое зараз-жа захварэе, у гарачку кіне яго. Паглядзіць на прыгожую дзяўчыну, бач, праз пару дзён выскачыць у яе на шчацэ, ці на ілбе скула велічынёю з курынае яйка, на ўсё жыццё спаганіць яна твар дзяўчыне. Падзівіцца на сямейку куранятак, а тыя зараз-жа пачынаюць дрыгаць лапкамі, падаць і здыхаць. Паглядзіць на калоду з пчоламі, зараз-жа на яе нападуць чужыя пчолы, вынясуць мёд, а пчол пасякуць.

Гэтак гавораць аб Апанасе не толькі аднавяскоўцы, але жыхары суседніх вёсак. І сапраўды, вочы яго, як кажуць нашыя бабы, д'ябальскія. Аднак на ўсялякі яд ёсць і проціяддзе. Многія з нашых жанчын маюць свае радыкальныя сродкі супроць Апанасавых урокаў. Гэты сакрэт вядомы і маёй Маланцы. Часамі яна нават і суседзяў выручае з бяды.

А лечыць ад чараў Маланка вось як: пазмывае ўсе качэргі, таўкачы і клямкі ці круцёлкі пры дзвярах (зразумела, пры гэтым нешта шэпча), а пасля гэтай бруднай вадзіцай змые ўрачонага, ды дасць крыху папіць і... як нічога не бывала: зараз-жа праходзіць хвароба як у чалавека, так і ў жывёлы....

Як толькі я ўбачыў Апанаса ў сваёй хаце, адразу-ж падумаў: «Будзе бяда, трасца яго матары!»

— Я, — кажа, — па важнай справе да цябе, суседзе.

— Сядай, калі ласка, расказвай, што добрага ў свеце чуваць, а пасля і аб справе. А сам сабе думаю: «Каб твайго бацьку чэрці ў пекле гаршкамі пабілі! Каб твае крывыя ногі вецер гойдаў! Хай бы лепш твае касыя вочы аглядалі раскошу царства нябеснага, чым нас з Маланкаю і наш дабытак! Лепш-бы твая рудая галава паляцела ў міжпланетны прастор услед за «Лайкай»! і гд. і гд.

— Бачыш, суседзе, свята набліжаецца, трэба было-б выціснуць пару крапляў для весялосці, — соладка ўсміхаючыся, сказаў Апанас.

— Не займаюся такімі справамі, не ўмею і вучыцца не хачу, — рашуча адказваю я яму. А Маланцы на печы не сядзіцца, нешта пад нос сабе мармыча.

— Не, не, я не пра гэта. Я сам усё зраблю, гэта-ж не першы і не апошні раз у маім жыцці. Мне не хапае толькі...

...Я зноў перапыняю: — Мукі ў мяне, як толькі на свае патрэбы, а дрожджэй амаль ніколі не бывае.

— Ды я ўсё гэта маю, мне патрэбна толькі бочка на халадзільнік. Вось твая, тая што ў лазні стаіць, як-раз падыйшла-б. Пазыч, суседзе!

Я і так і сяк выкручваўся, адгаворваўся, што яна працякае, што моцна пахне бярозавым лісцем ад венікаў, якія там распарваліся. Але ніяк нельга было адчапіцца. Праўду кажуць людзі: калі чорт сам не зможа дасягнуць сваёй мэты, то на падмогу ён возьме... бабу!. Мяне 10 д'яблаў на чале з Апанасам за ніякую цану не прымусілі-б даць бочку самагоншчыку. А тут чорт падсоўвае маю Маланку.

Пачала яна ад абвінавачвання мяне ў розных «злачынствах».

— А ты такі, а ты сякі, а ты чармазон, а ты камуніста, а ты бязбожнік, а ты ў царкву не ходзіш, Богу не молішся, святых дзён не шануеш. А ты маё жыццё змарнаваў, я за табой светлых дзён ня бачыла. І сыпаліся патокам словы, як з дзіравага мяшка гарох...

— Годзе, годзе, Маланка, спыні гэту завяруху, якую без дай патрэбы ўзняла!

Апанас у гэты момант стаяў ля парога, трымаючыся за клямку, ды чакаў сабе паціху станоўчага вырашэння справы. Ён быў ўпэўнены, што Маланка бочку адвае, бо нездарма-ж ён абяцаў запрасіць яе на Каляды ў госці! Між іншым, трэба прызнацца, што Маланка часамі не без таго, каб чарачку — дзве дзюбнуць. Таму яна раптам і бадзёрая такая стала.

— Хай бярэ тую бочку, каб яго за нутро ўзяло! Чую я, што не будзе дабра, — злосна сказаў я, каб спыніць «красамоўства» кабеціны. І адразу стала ціха. Маланка выцірала хвартухом слёзы, якіх і знаку не было, Апанас пакаціў перад сабой бочку з лазні ў хмызняк, а я вярнуўся да сваіх штодзённых спраў. Як пасля буры і ліўню, зноў пацякло звычайнае жыццё аж да Каляд.

На другі дзень Каляд прыбягае да нас Апанасава нявестка Гапка і па даручэнню ўсёй сям'і вельмі-ж просіць да іх на святочны пачастунак.

(Працяг на стар. 6)

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022